10 ՓԱՐԱ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՒՂԼԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.

ارمنیجه یومی سورهانتاك غزته‌سی
اداره‌خانه‌سی
باب عالی جاده‌سی نومرو ٢٠

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ
Խմբագրութեան ուղղուած ո՛ և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի առաւօտները արշալոյսին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

4.

ԱՆԳԼԻԱ

Չկայ Եւրոպայի մէջ այնպիսի տէրութիւն մը, որուն արտաքին գործոց պաշտօնէութիւնը այնչափ ծանրազբաղ վիճակի մէջ գտնուի, որչափ Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէութիւնը։

Անգլիա՝ բուն Անգլիոյ, Սկովտիոյ և Իռլանտայի մէջ միայն Միացեալ Թագաւորութիւն մըն է 40 միլիոն բնակիչով. ինչպէս է Ֆրանսա, և քիչ մըն ալ Աւստրո-Հունգարիա, և եթէ Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէութեան հոգը և զբաղմունքը, քիչ շատ միւս մեծ տէրութեանց մէջ եղածին պէս, միայն իր ներքին ժողովուրդին պիտոյքը ըլլար, արտաքին գործոց նախարարը էն երջանիկ պետական անձերէն մէկը եղած պիտի ըլլար։ Բայց անդին մեծագոյն Անգլիա մը կայ, Մեծն-Բրիտանիոյ կայսրութիւնը, որ այն Միացեալ Թագաւորութեան գրեթէ տասնապատիկը աւելի մեծ, իսկ քսանապատիկը աւելի ծանր հոգերով բեռնաւորուած, և օտար տէրութեանց մեծ մասին հետ զատ զատ սահմանակից է. սահմանակցութեան բոլոր նեղացուցիչ կնճիռներով խճողեալ ըլլալու պայմանաւ։

Եթէ աշխարհի սկիզբէն ի վեր նմանը չտեսնուած այս ահագին կայսրութիւնը աշխարհի չորս կողմը ցրուած չըլլալով, ամփոփ տեղ մը և միայն մէկ քանի օտար իշխանութեանց կողմէ շրջապատուած ըլլար, արտաքին քաղաքականութիւնը վարելու համար արտասովոր ջանքերու պէտք չէր մնար, և պատասխանատուութեան բեռը արտաքոյ կարգի ծանրութիւն մը չէր ստանար։

Բայց երբ աչքի առջեւ բերենք Մեծն Բրիտանիոյ այն ցրուեալ ամբողջութիւնը որ կը բաղկանայ էն քաղաքակիրթ, պարզ քաղաքակիրթ, հազիւ քաղաքակիրթ, կէս վայրենի, ամբողջ վայրենի, ճերմակ, թուխ, դեղնագոյն, պղնձագոյն և սեւ ժողովուրդներէ միանգամայն, որոնց մէջ կան երկիրներ ուր սաստիկ ձմեռ կ'ընէ, և կան երկիրներ ուր միեւնոյն ատեն ամառուան տաքէն ամենուն շունչը կը կտրի, տեղ մը կէս գիշեր եղած ատեն ուրիշ տեղ մը ճիշդ կէսօր է, և այն ահագին հպատակաց բազմութեան մէջ կան բողոքականներ, հռոմէականներ, պուտտայականներ, կռապաշտներ ևն. ևն., որոնց ամենուն ալ կրօնքը, և բոլորովին իրարու հակառակ սովորութիւնները և աւանդութիւնները յարգելով հանդերձ, ամենուն համար ալ զատ զատ քաղաքականութիւններ գործածել, և իրենց կացութիւնը արտաքին աշխարհավարութեան հետ համաձայնեցնել պէտք է, միանգամայն գրեթէ ամենուն դրացի, ռուսական, ֆրանսական, գերմանական, ամերիկեան, հոլանտական, պելճիքական, չինական, ճաբոնական ևն. առիւծներու հետ ընդմիշտ վիճելով և խօսք հասկցնելու ջանքերով, կրնանք համոզում գոյացնել թէ ո՛րչափ տաժանելի և անսովոր կերպով դժուարին գործ մըն է «Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը» ըսուած բանը։

Բայց աւելի հիանալին այն է որ, Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէութիւնը՝ այս ամէն բնական դժուարութեանց մէջ, ոչ միայն յաջողած է երկրին դիրքը փրկելու, այլ և, միայն ներկայ Թագուհւոյն գահակալութեան միջոցին, Անգլիան բարձրացուցած է կրկին մեծութեամբ։

Վիքթորիա Թագուհիին օրով Անգլիա միմիայն անգամ մը պատերազմ ըրած է եւրոպական մեծ տէրութեան մը դէմ։ Բայց Ռուսիայէ ոչ թիզ մը հող և ոչ ալ մէկ ոսկի տուգանք կամ հպատակ մը խլացուցած չէր։ Ուստի հարիւր հազարներով քառակուսի քիլոմեդր հողերը, և բազմաթիւ միլիոններով հպատակները անոնց ձեռքէն չէր կորզած, որոնց համար նախանձու ազդակներով կը լեցուի աշխարհ։

Կրնան մասնաւոր պարագաներ ցուցուիլ հակառակը պնդելու համար. բայց մերկ իրականութիւնը սա է որ, հանդէպ քաղաքակիրթ ազգերու՝ Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը բաւական ժամանակէ ի վեր խաղաղական եղած է և ոչ թէ պատերազմական, և ներկայ անհամեմատ մեծութեան գաղանիքն ալ ահա ասոր մէջ է։ Մինչդեռ միւս եւրոպական մեծ տէրութեանց ամէնքն ալ, Ֆրանսա, Գերմանիա, Ռուսիա, Աւստրիա և Իտալիա, իրենց [illegible] պատերազմներն ունեցած են իրար կործանելու կոյր եռանդով։ Թէեւ Անգլիա ևս ներկայ Թրանսվալեան պատերազմովը իր քաղաքակրթական խաղաղասիրութեան սկզբունքին դէմ գործած կրնայ նկատուիլ, բայց ողջամիտ անձեր՝ բոլոր խօսքերու և գրութեանց հակառակ պէտք է կատարելապէս համոզուած ըլլան որ անխուսափելի եղած էր ատիկայ, ճիշդ այն օրէն, որ անգլիական ազդեցութեան շըրջանակին մէջ, Թրանսվալի և Օրանժի, մշնամի և վտանգաւոր տարր մը ըլլալնին կը հաստատուէր և պէտք կ'ըլլար անոնց սրբուիլը։

Արդ, Անգլիոյ արտաքին աշխարհավարութիւնը պարզել այնչափ դժուարին բան չէ։ Մեծ տէրութեանց ձեռքէն բան մը կորզելու փափաք և տրամադրութիւն չունի այն։ Իր բոլոր փափաքը և տրամադրութիւնը կը կայանայ իր շահերէն բան մը անոնց կորզել չտալուն մէջ։

Անգլիոյ շահերը գլխաւորաբար չորս կէտի մէջ կը կեդրոնանան, որոնք հետեւեալներն են.—

1. Միջերկրական ծովու մէջ ներկայ վիճակին հիմնական պահպանումը։

2. Հնդկական աշխարհին մէջ իր դիրքին կատարեալ ապահովութիւնը։

3. Մայր. Արեւելքի մէջ, ներկայ կացութեան ըստ կարի շարունակութիւնը, կամ եթէ անկարելի ըլլայ այն, տեղի ունենալիք փոփոխութեանց համաձայն իրեն ալ փոխարինութիւններ ձեռք բերելը, յապահովութիւն իր ներկայ և ապագայ շահերուն։

4. Արեւելեան Ափրիկէի մէջ իր ճամբան կտրելու ո և է օտար փորձերու անկարելութեան վերածուիլը։

Որչափ որ կրնանք կշռել թէ ինչ է Անգլիա իրականին մէջ, ապահովապէս կրնանք հաստատել որ առանձինն կրնայ տեսնել իր գործը այս չորս կէտին մէջ ալ, նախ խաղաղական բանակցութեամբ և ի հարկին զինու զօրութեամբ, և կամ թէ իրեն գործին եկած ոեւէ համաձայնութեամբ մը։ Իսկ եթէ անակնկալ դժուարութիւն մը պատահի։ Միջերկրականի մէջ իրեն պատրաստ դաշնակիցն է Իտալիա. Հնդկական աշխարհի մէջ իր բնական դաշնակիցները պիտի ըլլան այն Անգլիասէր Հնդիկ իշխանութիւնները, որոնց թոյլ տուած է Անգլիա պահել իրենց անկախութիւնը՝ Բրիտանական հովանաւորութեան ներքեւ, և որոնք մեծ փափաքով կը սպասեն միշտ Անգլիոյ մեծ ծառայութիւն մը մատուցանելու. և Մայր. Արեւելքի մէջ ալ Անգլիոյ բնական դաշնակիցները կ'ըլլան Ճաբոն որ իր Քորէական ծրագրին գործադրութեանը համար Անգլիոյ օգնութեան կարօտ է, և Ամերիկայի Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը, որ կրկին պատճառներ ունի Անգլիոյ կողմը բռնելու այդպիսի վճռական պարագայի մը մէջ. այսինքն նախ անոր համար որ Սպանեւամերիկեան պատերազմին ատեն Անգլիա փրկեց զինքը ցամաքային Եւրոպայի զինեալ միջամտութենէն, և երկրորդ անոր համար որ Մայր. Արեւելքի մէջ միեւնոյն կենսական շահերը ունին նաեւ Ամերիկա, Փիլիպպեանները գալուն պատճառաւ։

ԼԻՍԱՆԹԷ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՄԻՋԻՆՔԸ
(MI-CARÊME)

Բարիզցիին տրուած է միայն զուարճանալ գիտնալ։ Այս ժողովուրդը, աշխարհիս ամէնէն սրամիտ ու զուարթ, գիտէ յարմարիլ հոգեբանական վայրկեաններուն։ Բիւրաւոր անձերու բազմութիւնը, որ կը խլրտի տղու մը պէս զուարճանալու համար, կրնայ նաեւ հարկ եղած ատեն լրջանալ, ու մեծ վեհանձնութիւններու սարսուռին տակ, ընել խորունկ, ազնիւ ու արգասաբեր շարժումները՝ որոնց պէտք ունի մարդկութիւնը, իր անդադրում վազքին մէջ դէպի հեռաւոր երջանկութիւն։

Ոչ մէկ տեղ կարելի է գտնել այս ծիծաղը հնչուն, համարձակ ու հսկայական, որ կ'ոլորտանայ ու կը լեցնէ մեծ քաղաքը իր խլացուցիչ բզզիւնով։ Ու ճիչերը կիներուն ու այրերուն, սուր ու պատռտող որ զիրար կը հըրմշտեն, կը ձմլեն ու կը խեղդեն, փողերուն ու փողարներուն ձայնը որ վըտանգի մէջ եղող անասուններու անձկութեան աղաղակին պէս կը բարձրանայ տիրական, ու կը ծաւալանայ միջոցին մէջ, ծանրացած փոշիով ու confettiով։

Ա՛, քօնֆէթթիները. այս անընդհատ անձրեւը բոլորաձեւ ու գոյնզգոյն թղթիկներուն, որ երփներանգ թիթեռնիկներու գինովցած հոյլի մը պէս, քանի մը վայրկեան թռչտելէ, ծփալէ ու օրօրուելէ ետք ամբոխին գլխուն վրայ, կ'երթայ իյնալ ողեւար, փողոցը, սալայատակներուն վրայ տխրօրէն, ծածկելով գետնին ագեղ մերկութիւնը։ Ու կան աւելի երջանիկներ՝ որոնց հոգեվարքը կը մխիթարուի աղւոր, հեւ ի հեւ կուրծքերու գաղջ հոտաւէտութեան մէջ։

Երբ գիշերը կ'իջնէ յամրօրէն ու վեհաշուք ծիծաղկոտ ու տօնական երկինքէն, ամբոխը աւելի ազատ ասպարէզ կուտայ իր անսանձ քմայքներուն, պայրացած ու գգլուած մշտական շփումներէն ու հրմշտուկէն։ Ու խենդութիւնն է որ կը վազէ հիմա փողոցներուն ու պալատներուն երկայնքը, աչուըներուն մէջ դնելով սպագրաւ տենդերու մարմրուքը, ու նայուածքներուն տալով ուժով ու վրդովիչ ցանկութիւններուն հեւքը։

Քօնֆէթթիի անձեղ խաղը կատաղի մարտի մը կը փոխուի։ Թղթիկները կը մեկնին ամէն կողմէ գիւթական հրթիռներու պէս, խափանելով բերանները, ականջները, մտնելով աչքերուն, քիթերուն մէջ ու սողոսկելով կռնակներէն վար։

Կինն է որ յաճախ յարձակումի նշանը կուտայ, գրգռումի գեղեցիկ շարժումով մը։ Ամբողջ տարրակներ է որ կը պարզուին մէկէն, ողողելով գըլուխները սիրուն, չարաճճի։ Պայքարին մէջտեղ կը պատահի որ մարդը սպառէ իր մթերքը. կինը, միշտ խորամանկ նոյն իսկ զբօսանքին մէջ, գիտցած է պահել իր քօնֆէթթիներու պաշարը, ու զինաթափ հակառակորդը նոր յարձակում մըն է որ կը կրէ աւելի ուժգին, աւելի կատղած։ Ան ատեն երկու հակառակորդները իրարու կը մօտենան, մարմինները իրարու կը հպին. յաղթուողը յուսահատ. գերագոյն ճիգի մը մէջ կը յաջողի յաղթականին գողտրիկ գլուխը ձեռքերուն մէջ առնել, շնորհ խնդրելու համար անկէ... համբոյրով մը։

Բրա՛ո, ահաւասիկ mi-carêmeի (Միջինք) թափորը որ կ'անցնի։ Քօնֆէթթիի մարտը վայրկեան մը դադար կ'առնէ անոր անցքը դիտելու համար։ Ուսանողներու այս տարուան ծրագիրը խիստ ճոխ է. առաջին անգամն է որ լուսավառ հեծելաճեմ (cavalcade) մը կը կազմակերպեն։

Էն առջեւէն մեր մոլորակը՝ զոր ծխաւոր մը կը կրէ, ընկերացած վերջին դատաստանի քանի փողահար հրեշտակներու և կարմիր հագուած սատանաներու՝ ձեռուընին ջահերով ու պէնկալեան հուրերով։ Գիտութեանց Փաքիւլթէն՝ զոր կը ներկայացնեն լուսաւորներ, հնոցներ ու ծխածաններ կրող քանի մը աստղաբաշխներ։ Դեղագործական վարժարանը՝ ներկայացուած դեղագործներով։ Դպրութեանց Փաքիւլթէն՝ դեղին պատմուճանով ու ելեքտրականութիւնով լուսաւորուած հինգ խոշոր գրերով։ Երկրագործական վարժարանը՝ զոր բանջարեղէններ կրող գիւղացիներ այնքան սրամտութեամբ կը խորհրդանշեն։ Բժշկական վարժարանը պատկերացուած Մոլիէռեան բժիշկներով որ գանկեր կը բռնեն ձեռքերնին։ Օլիմպական Աստուածներ՝ որ... էշերու վրայ հանգչած են։ Վենետիկեան կոնտօլ մը որուն ետեւի վարդագոյն նստարաններուն վրայ վենետիկեան երաժիշտներ նստած են. խոյքին կողմը, ոսկեզօծ առիւծի մը ոտքերուն տակ, երեք ուսանող ու երեք ուսանողուհի վենետիկեան պերճութեամբ կը կենան անշարժ. կոնտօլին մէջտեղը կը բարձրանայ կայմը՝ որուն գագաթէն մինչեւ առիւծին բաշերը ելեքտրական ծաղիկներու շղթայ մը կը վազէ։ Կոնտօլին կը յաջորդէր Իսիսի կառքը՝ զարդարուած լուսաւոր ծաղիկներով, որուն վերեւ ամպեր, նմանապէս լուսաւորուած, թռչելու կեցուածք մը ունին։ Կառքին մէջ, առջեւօքը, երեք գեղեցիկ օրիորդներու կիսարձանը կը նշմարուի, թեւաւոր թիթեռնիկներու կերպարանքով որ Իսիսի կառքը կը քաշեն. ետեւօքը երկու ուրիշ թիթեռնաձեւ ուսանողուհիներ, հինգն ալ ձեռուընին բռնած են խոշոր, քմածին ծաղիկներ զորս փոխն ի փոխ կը վառեն ու կը մարեն։ Այս գիւթական կառքին կը հետեւի Բարեկենդանի իշխանին կառքը որուն կամարին տակ իշխանը ոտքի կեցած է շրջապատուած բարեկենդանական այլանդակ ու ծիծաղելի հետեւորդներէ ու երաժիշտներէ. կամարին վրայ հարիւրաւոր գոյնզգոյն լապտերներ։ Ու յետոյ ձիաւորներ աւստրիական ու հունգարական, որոնք վեր կը բռնեն «արծուիկներ» ակնարկելով Էտմոն Ռոսթանի L'Aiglon նոր թատերախաղին։ Ձիաւորներուն մէջտեղ փառաւոր նժոյգի մը վրայ, Պ. Ռոսթանը յաղթական։ Ու յետոյ Իրաւարանական վարժարանը՝ կարմիր պատմուճանով դատաւորներէ ներկայացուած, գաղթային վարժարանը, նոր հիմնուած Օրագրութեան վարժարանը ու վերջապէս Դարուն Հարցին կառքը (le char de la question du siécle) որ թափորը կը փակէ։ Այս վերջին կառքը ասէթիլէնով լուսավառուած է։ Առջեւը կը ցցուի հարցական նշան մը լուսաւոր ու անսահման։ Քսաներորդ դարը ժայռ մը մագլցիլ կը ձեւացնէ աշխատելով իրեն հետ բարձրացնել Բարիզի քաղաքին նաւը, որուն մէջ յուլօրէն ու անփութօրէն ընկողմանած է գեղուհի մը։ Ետեւը կը կենայ աւարտող դարը որուն փառքերը՝ Նաբոլէոն, Վիքթոր Հիւկօ և Բասթէօռ՝ ամպհովանիի մը տակ իրենց մեծութիւնը կը պարզեն։ Ամպհովանիին երկու կողմերը մէյմէկ խաւարող փարոսներ՝ ասեթիլէնով լուսաւորուած. կառքին ստորոտը Գիտութիւնն ու Ճարտարարուեստը։

Փողարախումբ մը, թափորին հրապոյրը կ'աւարտէ, չկրելով լուսավառութեան խորունկ, հաճոյական տպաւորութիւնը։

Ամբոխը աչքերու ու ականջներու խողդուքին մէջ, կը մոռնայ պահ մը քօնֆէթթին, ու խանդավառ ծափերով կ'ողջունէ ուսանողներու հանճարեղ զուարճութիւնը։

Բայց հազիւ վերջին կառքին լապտերները հեռաւորութեան մէջ անհետացած, քօնֆէթթիներու խաղը նորէն կը սկսի. գիշերուան յառաջացումին հետ բազմութիւնը կը ստուարանայ ու հիմա խուլ, խեղդուկ, անորոշ ժխոր մըն է որ կը պայթի քաղաքին վրայ։ Քալելը անկարելի ըլլալով, ամբոխը, պարբերական յորձանքներով է որ կը յառաջանայ. նեղը մնացած կիներու, մարդերու և տղաքներու ճիչերը զիրար կը խաչաձեւեն։ Ու զուարճութեան այս զառանցանքը կէս գիշերէն անդին կը քաշկռտուի, մինչեւ որ քունն ու պարտասումը կուգայ լուռ ամփոփումի պատրաստող Գիշերին դարձնել իր վեհաշուք խաղաղութիւնը։

Բարիզ Տ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՄԻՋԵՒ

ՊՕԷՐՆԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՆ ԼՈՐՏ ՌՈԲԷՐԴՍԻ

Հեռագիրը ծանոյց արդէն թէ Պօէրները Պըշմանս Քոբի մօտերը մասնակի յաջողութիւն մը ձեռք բերած էին։ Երէկուան թղթաբերով առնուած անգլիական թերթերը այս կռիւին մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն։ Մարտ 31ին գնդապետ Պրոատուտի հրամանին տակ գտնուող զօրագունդը, որ կը բաղկանար Հիւսարներու 10րդ. գունդէն, հեծելազօրաց գունդէ մը և 12 թնդանօթներէ, իմանալով որ Պօէրներու ստուար գունդ մը իրեն կը սպառնայ, Թապանչուէ մեկնելով Պլօէմֆոնթէյնի մօտեցեր և Մըտտըր-Րիվըրի հարաւակողմը ամրացեր է։ Առտուն կանուխ բուռն ռմբակոծութիւն մը սկսեր է անգլ. բանակետղին վրայ։ Գնդապետ Պրոատուտ անմիջա-

պէս զօրաց ջոկատ մը և 12 թնդանօթ զրկեր է Պօէրներու դէմ դնելու համար, մինչ բանակին միացեալ մասը պատրաստուեր է վերջապահի պաշտօն կատարել։ Անգլ. ջոկատը յառաջացեր է Պօէրներու լարած ծուղակին մէջ։ Փոքր ընդհարումէ մը վերջը անգլ. զօրքերը ստիպուեր են անձնատուր ըլլալ Պօէրներուն, որոնք վեց անգլիական թնդանօթներ եւս գրաւեր են։ Լորտ Ռոպէրթս իմանալով այս ձախողուածին լուրը, անմիջապէս Զօր. Քոլվիլի հրամանին տակ զօրագունդ մը զրկեր է գնդապետ Պրոատուտի օգնութեան, սակայն Պօէրները ետ քաշուեր են, իրենց հետ տանելով անձնատուր եղած զօրքերը և գրաւուած անգլ. թնդանօթները։

Զօր. Քրոնժէի անձնատուութենէն ետքը Լորտ Ռոպէրթս իր բոլոր ուշը դարձուցած էր Վինպուրկի և Քրոնշտատի վրայ։ Լորտ Մէթիւըն եւս իր բանակովը հանդարտիկ դէպի Մէյֆքինկ կը յառաջանար, երբ յանկարծ Պլօէմֆոնդէյնի և Քիմպըրլի միջև գտնուող երկիրներուն մէջ Պօէր զօրագունդեր երեւցան գետնէն բուսածի պէս։ Զօրավար Լորտ Մէթիւըն այս լուրը առնելով, շտապաւ Քիմպըրլի դարձաւ Մէյֆքինկը ազատելու փորձը մէկդի թողլով։ Լորտ Ռոպէրթս եւս, կ'ըսէ երէկուան հեռագիր մը, իմանալով որ Պօէրները մեծ թուով նոյն իսկ Պլօէմֆոնդէյնի կը սպառնան, մեծ մտահոգութեան մէջ ինկեր է։ Երկու Պօէր բանակներ գրաւեր են Պլօէմֆոնդէյնի շրջականները գտնուող մէկ քանի բլուրներ և հոն ամրացեր են, սպառնալով ետ առնել Օրանժի նախորդ մայրաքաղաքը։ Սբրինկֆոնդէյնէ եկած լուրերն ալ Անգլիացիներուն բաւական աննպաստ են։ Հոն ալ Պօէրները մասնակի յաջողութիւններ ունենալով, կը սպառնան Լորտ Ռոպէրթսի և Լորտ Մէթիւընի հաղորդակցութեան գիծերուն։ Լորտ Ռոպէրթս սկսեր է Պլօէմֆէյնը ամրացնել Պօէր հաւանական յարձակման մը դէմ կարենալ դնելու համար։

ՊՕԷՐՆԵՐԸ ԿԸ ՌՄԲԱԿՈԾԵՆ ՈՒՕՐԸՆԴԸՆԸ.—Ուօրընդընէ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՛ Պօէրները այդ գաւառին մէջ մեծ գործունէութիւն մը ցոյց կուտան։ Զորթին Սմիթմի դիմացը Պօէրները ամէն օր կ'աշխատին աւելի զօրացնել իրենց դիրքերը, որոնք գրեթէ անառիկ եղած, և զօրացած են բազմաթիւ թնդանօթներով։ Պօէր հրետանին սաստկութեամբ կը շարունակէ ռմբակոծել Ուօրընդընը, որու փողոցներէն ոչ մէկը անցնիլ կը համարձակի, որովհետեւ քաղաքէն գրեթէ 500 եարտս հեռուն ամրացած Պօէր հրացանակիրներ կատարեալ ճշդութեամբ կը զարնեն ինչ որ փողոցներուն մէջ երեւայ։ Պարքլի Ուեսդի մէջ ալ Պօէրները գործի վրայ են։ Երկու հազար Պօէր զօրքեր ամրացած են այդ քաղաքէն Պօէրստատ տանող ճամբուն վրայ, և իրենց քով կը գտնուին բազմաթիւ Անգլ. գերիներ։ Լորտ Մէթիւըն Պարքլին պարպած ատեն հետեւեալ շրջաբերականը ուղղեր է ժողովուրդին —«Անգլ. բանակին ընդհ. հրամանատարը հրամայած է ինձ իմ բանակովս Քիմպըրլի դառնալ։ Եթէ այս կողմերու քաղաքներուն մէջ ո և է ապստամբութիւն ծագի, վստահ եղէք որ հոս դառնալով պիտի պատժեմ յանցաւորները։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Քրիւկէր նախագահին Ուաշինկդընի արտասովոր ներկայացուցիչ Զօր. Օ'Պէյրըն վերջերս նախագահ Մաք-Քինլիի և Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի հետ երկար տեսակցութիւններ ունեցեր է Թրանսվալի վերաբերեալ գործերու մասին։ Զօրավարը ջերմ ընդունելութիւն գտեր է Ամերիկացի երկու պետական բարձրաստիճան պաշտօնեաներու կողմէ, սակայն այդ տեսակցութիւնները անպաշտօն հանգամանք մը ունեցեր են։

ՊՈՐԹՈՒԿԱԼ ԿԸ ՀԱՄԱԿԵՐՊԻ.—Տէյլի Մէյլի Մատրիտի թղթակիցը Լիզպոնայէ պաշտօնապէս կ'իմանայ թէ՛ Պորթուկալի կառավարութիւնը վերջնական հրահանգներ զրկած է Պէյրայի կառավարչին, հրամայելով որ ո և է արգելք չյարուցանէ անգլ. զօրաց, ռազմամթերքի ևն. անցուելուն Պորթուկէզ ստացուածքներուն մէջէն։ Ուրեմն ալ Անգլիա առանց Պարեյրայի գաղթավայրին դժուարին ու երկար ճամբաներէն օգնութիւն զրկել ստիպուելու Ռոտեսիա, պիտի կարենայ մէկ քանի օրուան մէջ զօրք և պաշար հասցնել Մէյֆքինկի հիւսիսային կողմը գտնուող անգլ. բանակին։ Ֆրանսական թերթերուն մեծ մասը, ինչպէս են Լէջէ—Բէ, Էգլէր, Էքօ տը Բառի ևն. ևն., չեն ուզեր հաւատալ յիշեալ լուրերուն. սակայն Տէմբս, որու կարծիքը մեծ կշիռ ունի Ֆրանսական թերթերու մէջ, կ'ըսէ թէ՛ խեղճ, փոքրիկ և տկար Պորթուկալ՝ Անգլիոյ մեծազօր կայսրութեան կամաց հակառակելէ ուրիշ բան չի կրնար ընել։

ԲԱՐԻՍԱՅՏԻՆԿԻ ԿՌԻՒԻՆ վրայ նոր մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն Անգլ. թերթերը։ Պօէրներուն դիրքը բնականէն շատ զօրաւոր էր, և Զօր. Ֆրէնչի ու գնդ. Լը Կալէի կողմնակի շարժումներուն շնորհիւ էր որ Անգլիացիները յաջողեցան այդ բլուրներէն վանել զանոնք։ Գնդ. Լը Կալէի կիսաբաժինը Պօէրներու ձախ թեւին ետին անցնելով իր Մաքսիմ թնդանօթներով իրենց բանակին կեդրոնը մղեց զանոնք։ Գնդ. Լը Կալէ, Զօր. Ֆրէնչի օգնութեամբ, ի վերջոյ յաջողեցաւ այդ դիրքէն ալ վանել Պօէրները, որոնք կանոնաւոր կերպով դէպի Պրանտֆորդ քաշուեցան, հետերնին տանելով իրենց մեռեալները և վիրաւորները։ Կռիւին արդիւնքը սա եղաւ որ Անգլիացիները յաջողեցան ձեռք ձգել Պրանտֆորդի իշխող բլուրները։ Կ'ըսուի թէ Պրանտֆորդը պաշտպանող Պօէրներուն թիւը 5000ի կը հասնի։ Ասոնք օգնական զօրք չզրկեցին Բարիսայտինկի մէջ կռուող Պօէրներուն, այլ բաւականացան միայն լաւ դիրք մը բռնելով, որ կը սպառնար Անգլ. հեծելազօրքին յառաջխաղացութեան։ Անգլիայի հռչակաւոր բանաստեղծ Պ. Րուտեարտ Քիփլինկ ճակատամարտին միջոցին Գնդ. Լը Կալէի կիսաբաժնին մէջ կը գտնուէր։ Դիտուած է որ այս կռիւին միջոցին Պօէրները նորահնար զէնքեր կը գործածէին, և իրենց զօրքերուն մէկ փոքր մասը միայն կ'ընդդիմանար Անգլիացիներուն, մինչդեռ մեծամասնութիւնը թնդանօթի մէկ քանի հարուած արձակելէ ետքը իր բռնած դիրքերը թողլով կը փախչէր։ Անգլիացիներուն կորուստն է 182 հոգի մեռեալ, վիրաւոր և անհետացած եղած։ Պօէրներուն կորուստը թէև յայտնի չէ, բայց չի կարծուիր որ շատ ծանր ըլլայ, քանի որ բնականէն զօրաւոր դիրքերու վրայ ամրացած էին Պօէր զօրքերը։

ԶՕՐ. ԺՈՒՊԷՐ ԵՒ ԼՈՐՏ ՌՈՊԷՐԹՍ.—Լորտ Ռոպէրթս հետեւեալ հեռագիրը ուղղեր է նախագահ Քրիւկէրի.—«Այս վայրկենիս իմացայ Զօր. Ժուպէրի մահը, և կը փափաքիմ ձեզի և Հարաւ. Աֆրիկէի քաղաքացիներուն յայտնել այն անկեղծ վիշտը զոր այս դէպքը կը պատճառէ ինծի։ Պիտի խնդրեմ նաեւ որ Զօր. Ժուպէրի ընտանեաց հաղորդէք իմ յարգալից համակրութեանս հաւաստիքը՝ կրած դառն կորուստին համար, և յանուն իմ յայտարարել թէ Հարաւ. Աֆրիկէի բոլոր անգլիական զօրքերը կը մասնակցին այն խորունկ վշտին, զոր ինձ կը պատճառէ յանկարծական մահը այսքան նշանաւոր զօրավարի մը, որ իր կեանքը նուիրած է իր երկրին ծառայութեան, և որուն անձնական քաջութեան կը հաւասարի միայն իր ասպետական վարմունքը՝ ամէն պարագայի մէջ»։

ՏԷԼԱԿՕԱՅԻ ԾՈՎԱԾՈՑԻՆ ՄԷՋ այժմ կը գտնուին 6 անգլ. մարտանաւեր, որոնք են՝ Ֆօրթէ, Բէլօրօս, Մաժէսէէն, Բարտէօ, Տօորֆ և Ոէֆէն։

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ ԾՈՒՂԱԿ.— Ֆրանսական Լէկէօտէ թերթը նամակ մը ստացեր է Գնդ. Վիլպուա-Մարէօյլէն, որ այժմ կ'օգնէ Պօէր Զօր. Պօթայի, կազմակերպելու Պօէր զօրքերը՝ Պլօէմֆոնդէյնի հիւսիսակողմը և Վալ գետին վրայ։ Յիշեալ նամակը շատ քիչ ակնարկութիւն կ'ընէ զինուորական գործողութեանց. բայց նամակագիրը կը յայտարարէ թէ Անգլ. զօրքերը ենթակայ պիտի ըլլան ամէն տեսակ յարձակման, և յառաջխաղացութեան իւրաքանչիւր քայլափոխի ծուղակի մէջ պիտի իյնան։

ԱՆԳԼ. ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐԸ.— Տէյլի Մէյլ չի հաւատար որ ճիշդ ըլլայ Պիւշմանսքօբի կռիւին մէջ Պօէրներու գրաւած 7 անգլ. թնդանօթներու ետ առնուած ըլլալու լուրը։ Նոյն թերթը ցաւօք կը դիտէ թէ 1783էն ի վեր Անգլիոյ զինուորական պատմութեան մէջ չի յիշուիր պատերազմ մը, որուն մէջ Անգլիացիները այսքան բազմաթիւ թնդանօթներ տուած ըլլան։ Տէյլի Մէյլ կը յարէ.—«Նիքոլսըն-Նէքի մէջ կորուսինք 4 թնդանօթ, Սթորմպէրկի մէջ 2, Քոլէնսօյի մէջ 10 և Պլօէմֆոնդէյնի մօտ 7, համագումար 23 թնդանօթ։ Ասոր փոխարէն մենք 7ը թնդանօթ միայն գրաւեցինք. 5ը Բարտէպէրկի և 2ն ալ Օրանժի մէջ։ Գոհացուցիչ փոխանակութիւն մը չէ այս, բայց կը յուսանք որ Լորտ Ռոպէրթս շատ չանցած հաւասարակշռութիւնը պիտի վերահաստատէ։»

ԽՈՒԼԱՆՏԱՑԻ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ.— Պօէրներու հետ քով քովի Անգլիացիներու դէմ կռուող Խուլանտացի պատերազմիկներու թիւը այնքան շատցեր է որ հարկ եղեր է խուլանտական երկրորդ կիսաբաժին մը կազմել Թրանսվալի մէջ, գնդապետ Լինչի հրամանատարութեան տակ։ Այս երկրորդ կիսաբաժինը Պօէր բանակին ուղղակի Զօր. Պօթայի հրամանին տակ գտնուող մասին մէջ պիտի գտնուի։

ԲԱՐԵՅՈՅՍԷ կը հեռագրեն թէ անցեալ կիրակի օրը անգլ. փոխադրանաւ մը կամաւորներու եօթը ջոկատ ցամաք հաներ է։ Ուիմպըրսը զօրաբաժինը նոր հրահանգներ ստացած ըլլալով, Բարեյոյս ցամաք պիտի ելլէ, և անմիջապէս դէպ ի հիւսիս պիտի զրկուի։ Սըր Ալֆրէտ Միլնըր երկուշաբթի օրը Քէյփ-Թաունէն դարձաւ Պլօէմֆոնդէյնէն։

ՎԵՐՋԻՆ ՃԻԳԸ.— Ռուսական Նովօյէ Վրէմեա թերթը դիտել կուտայ թէ Անգլ. գաղթականութիւնները մեծ փութաջանութիւն չեն ցուցներ մայրենիքին օգնելու։ Աւստրալիական հեծելազօրքերը հազիւ թէ Հարաւ. Աֆրիկէ հասած էին, և ահա նաև Նորէն Աւստրալիա դառնալու, երբ նշմարեցին թէ այս պատերազմը Լոնտոնի սեղանաւորներուն գործն է միայն։ Թանատայի մէջ բացարձակ ընդդիմութիւն մը կը կազմակերպուի Հարաւ. Աֆրիկէ զօրք զրկուելու դէմ։ Անգլիոյ վերջին ճիգն է այս, կ'եզրակացնէ ռուս թերթը։ Խանդավառութիւնը պիտի նուազի հետզհետէ, այն աստիճան որ այլ եւս հարկ ըլլայ վերջ տալ այս անօգուտ արիւնահեղութեան։»

ԶՕՐ. ԺՈՒՊԷՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ.—Նաթալի արշաւանքին սկիզբներն էր։ Պեաերն և զինուորները կը վիճէին, այն ազատութեամբ որ Թրանսվալեան բանակին յատուկ է։ Օրանժցի մը, Զօր. Ժուպէրի քաղաքական կեանքին մէջ մրցակցելու ատեն վարած ընդհ. դատախազի պաշտօնին ակնարկելով, դիտել տուեր անգլ. հողին վրայ արշաւանք մը կը պահանջէ մեծ յանդգնութիւն մը, որ լաւ չի պատշաճիր օրէնքի մարդու մը շրջահայեցութեան։—«Բարեկամս, պատասխանեց Ժուպէր, դատարանի մը և պատերազմի դաշտի մը մէջև մեծ տարբերութիւն կայ. Առաջինին մէջ առաւելութիւնը՝ վերջին խօսողին քով կը մնայ, իսկ երկրորդին մէջ առաջին հարուածը տուողին քով։»

—⁂—

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Բէքինէ ապրիլ 1 թուով քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Քանթոնի փոխարքան, Լի-Հունկ-Զանկ, հեռագրեր է Բէքինի իշխանութեանց թէ Քանկ-Նու-Վէյ Հոնկ Քոնկի Անգլիայի գործարաններուն 8000 կտոր զինուորական համազգեստ ապսպրեր է։ Չինու մայր-կայսրուհին այս լուրը առնելով շատ յուզուեր է, Լի-Հունկ-Զանկ, իր ստացած հրամաններուն վրայ, պատգամաւոր մը զրկելով Հոնկ-Քոնկի անգլ. կառավարչին, բողոքեր է Քանկ Նու-Վէյի ընթացքին դէմ։ Չինական կառավարութիւնը կը կարծէ թէ Մայր. Արեւելքի անգլ. սեփականութիւնները Չինացիներու ապստամբութեան են. կեդրոնն են։ Մէկ քանի նոր շփոթութիւններ ծագեր են։

—Գերմանացի դրամատէրներ դարձեալ սկսած են դիմումներ ընել Շանթունկի երկաթուղիին համար մաս մը գետին ձեռք ձգելու նկատմամբ։

—Վերջերս գրած էինք թէ Չինու մէջ անգլ. միսիոնար Պ. Պրուքս սպաննուած էր։ Անգլիական դեսպանին պահանջմամբ 5 չարագործներուն, որոնք սպաննած էին միսիոնարը, երկուքը պիտի գլխատուին, մէկը ցկեանս բանտարկութեան, միւսը 10 տարուան և հինգերորդն ալ 2 տարուան բանտարկութեան պիտի դատապարտուին։ Նոյնպէս Չինական կառավարութեան ծախքով սպանութիւնը կատարուած տեղւոյն վրայ ի յիշատակ միսիոնարին մատուռ մը պիտի շինուի և յիշատակարան մը պիտի կանգնուի։

—Պերլինէ կը հեռագրեն թէ Վիլհէլմ կայսրը ընդուներ է կաթոլիկ եպիսկոպոս մը, Տ. Անզէր, որ կայսեր ներկայացուցեր է Չինու մէջ կաթոլիկ միսիոնարութեան պաշտպանութեան վերաբերեալ խնդրագիր մը։ Կայսրը պատասխաներ է թէ կաթոլիկ միսիոնարութեանց ապահովութեան և հանգստութեան համար քիչ ատենէն Բեքինի մէջ խիստ և կտրուկ միջոցներ պիտի առնուին։

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ՀՆԴԻԿ ԹԵՐԹ ՄԸ.— Հնդկական Թայմզ Բոմպէյ լրագիրը կը գրէ թէ Քապուլի և Պարսկաստանի մէջ Ռուսիա Անգլիոյ կը սպառնայ, և թէ քիչ ատենէն Մայր. Արեւելքէն մինչեւ Աֆղանստանի սահմանագլուխը մեծ պատերազմ մը պիտի ըլլայ, և ճակատ Ռուսիոյ հետ պատերազմի պիտի բռնուի։

ՎԻԹՕՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԽՈՒԼԱՆՏԱՅԻ ՄԷՋ.— Տըպլինէ կը գրեն.—«Էսէքսի և անձնապահ գունդերը հոս զրկուած են Մեծն-Բրիտանիայէն, թագուհւոյն ընդունելութեան ներկայ գտնուելու։ Պէլֆասդի գաւառէն հազարաւոր հաւատարիմ հպատակներ պիտի գան, խանդավառ ընդունելութիւն մը ընելու թագուհւոյն։ Հոլանտերները և Անգլ. պաշտօնատարները սենեակներ բռնած են արդէն պանդոկներու մէջ, և տյապէս մէկ կողմէ պաշտօնական ցոյցերը կը կազմակերպուին։ Ծովային և ցամաքային զօրքերը պիտի հսկեն կարգապահութեան։»

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ.— Նիւ-Եորք Հէրըլտի ստացած մէկ հեռագրին նայելով մարտ 22ին բուռն ընդհարում մը տեղի ունեցեր է Վենեզուէլայի ապստամբներուն և կառավարական զօրքերուն միջև։ Ապստամբները յաղթուեր են, 223 մեռեալ, 80 գերի և մեծաքանակ զէնք և ռազմամթերք թողլով։ Կառավարական զօրքերու կորուստը աննշան է։ Կ'ըսուի թէ իբր 200 ապստամբներ դէպի Կոլոմպիա քաշուած են։

Պ. ԼԷՕՆ ԲՈՒՀԷՕՆ, Սորպօնի համալսարանին բրօֆէսէօր, անցեալ շաբաթ օրը Բարիզի մէջ մեռաւ, և յաջորդ օրը խուռն բազմութեան ներկայութեանը կատարուեցաւ թաղումը։ Պ. Բուհէօն առաջնակարգ գիտուն մը և աղանդաւոր գրագէտ մըն էր, և մասնաւորապէս հետեւած էր ասիական լեզուներու։ Գիտէր Թուրքերէն, Մոնկոլերէն, Չինարէրէն, Պարսկերէն ևլն.։ Պատմական շատ կարեւոր երկասիրութիւններ և վէպեր թողած է։

ՊԻԶՄԱՐՔԻ ԾՆՆԴԵԱՆ տարեդարձին առթիւ, անցեալ կիրակի, 1 ապրիլ (Ն. Տ.) Պերլինի մէջ յայտարարութիւն մը հրատարակուեցաւ ի պատիւ Պիզմարքի։ Այդ յայտարարութեան մէջ զոր ստորագրեր են մայրաքաղաքին 200է աւելի ականաւոր անձնաւորութիւնները, կը պահանջուի որ Պիզմարքի յիշատակին արձան մը կանգնուի։ Վիլհէլմ կայսրը այս գաղափարին համակիր կը թուի։

ԱՀՌԵԼԻ ԴԷՊՔ ՄԸ տեղի ունեցեր է Շուէտի Հէօլէնօյի քաղաքին մէջ։ Պէրկաթլանա անուն մէկը, կարեւոր գողութիւն մը ըրած ըլլալով այն դրամատունէն ուր ինքը իբր Ա. գանձապահ կը պաշտօնավարէր, Ախէ Բէէօօն թունաւորեր է թէ՛ ինքզինքը, և թէ իր 9 զաւակներէն 7ը։ Պէրկաթլանա և չորս զաւակները մեռեր են։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

1900 — 1317 Տճ. — 1900 Լտ.

Օր	ՄԱՐՏ	Զէյլէճէ	Աղրէն
25	+ՇԱԲԱԹ. Լ.Դ. Օրմնծ Պահոց։ Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին մուտն ի վիրապն։ Ըն.° Ա—ե—։	7	7
Արեւ օր 5.35			Արեւ օր 5.25
26	+ԿԻՐԱԿԻ. Զ. Բառասնորդական պահոց։ Գալստեան։ Ըն. Տէր ամենայն երկնային։ Լտ. Մաղթաւոր	8	8

☽ Առաջին քառորդ, ժամ 8, րոպէ 41

82րդ Տարեդարձ Ծննդեան Տանիմարքայի Քրիստիան Թ. Թագաւորին։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու ջերմաչափեան աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	13	Պէրութ	17	Պետրսպուրկ	—4
Արքանկէլ	—14	Բարիզ	—	Վիեննա	—0
Սօֆիա	8	Աթէնք	—	Թրիէստ	7

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ՎԱՆԷՆ Տ. Ներսէս եպիսկ. Արսլանեան Բաղ. ժողովոյ մը ընտրութիւնը տեղեկագրած է Պատրիարքարան։ Նախորդ Բաղ. ժողովոյ անդամները տեղւոյն երեւելիներէն էին, բայց հազիւ իրենց մասին ծայրովը կը մտնէին վիճակային գործերուն։ Հոգեւոր հովիւը որքան ալ բարեացակամ և աշխատելու եռանդ ունենայ, վիճակին մարդերուն և իրերուն անծանօթ է. հետեւաբար տեղացիներու խորհրդակցութեան կը կարօտի։ Արսլանեան Սրբազան վերջին օրերս նախորդ Բաղ. ժողովոյ անդամոց յայտարարեր է.«Իմ սկզբունքս է կամ ըստ արժանւոյն գործել կամ յաջորդ մը ընտրելով հեռանալ»։ Այս վճռական յայտարարութեան վրայ նախորդ Բաղ. ժողովոյ անդամները միանալով կրօն. ժողովոյ անդամներուն հետ, քուէարկութեամբ նոր Բաղ. ժողով մը ընտրեր են հետեւեալ անձերէն.—Գալուստ էֆ. Ճիտէճեան, Վահան էֆ. Մարութեան, Մկրտիչ էֆ. Մաքսապետեան, Սահակ էֆ. Գոճեան, Կարապետ էֆ. Խաճանեան, Աւետիս էֆ. Թէրզիպաշեան, և Համբարձում էֆ. Հիսեան։ Բաղ. ժողովոյ կազմութեան այս ձեւը բոլորովին նոր է. բայց իր բանաւոր և արդարացուցիչ պատճառները ունի։ Այսօր Վանայ Գաւառ. ժողովը կազմալուծուած է բոլորովին, և անմիջական կազմակերպութիւնն ալ դժուարին է. ուստի հարկ էր առժամեայ Բաղ. ժողով մը կազմութիւնը՝ ինչպէս Օրէնքն ալ կը տրամադրէ։ Ահաւասիկ այս առժամեայ ժողովին կազմութիւնն է որ կը կատարէ Հոգեւոր Հովիւը. բայց փոխանակ իր կողմէ այս կամ այն անձը հրաւիրելու այս պաշտօնին, որով թերեւս կուսակցական վէճերու առիթ տայ, փափաքեր է որ այդ պաշտօնին վրայ նախապէս գտնուող եկեղեցականաց և ծանօթ ազգայնոց քուէովը կազմէ նոր ժողովը։ Այս, և այս կարգի ուրիշ նկատումներով, կեդր. Վարչութիւնը պիտի վաւերացնէ հարկաւ այդ ընտրութիւնը, պայմանաւ անշուշտ որ օրինապէս կազմուած ժողովի մը իրաւունքը չունենայ, և Պատրիարքարանի առջեւ ճանչցուի առժամեայ Բաղ. ժողով մը։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ Զատկական տօնին առթիւ 1,000 ռուպլի զրկած է (իբր 120 ոսկի) Պատրիարքարան, ի նպաստ գաւառացի կարօտելոյ։

ՊԱՅԱԶԻՏԻՆ Ներսէս քահանայ Բաղբերունի նամակ մը գրելով մեզ, կը յայտնէ թէ՛ պատրաստ է առժամապէս Կարին երթալ Զաւէն վ.ին օժանդակելու համար իր հոգեւոր հովուութեան մէջ և իր օգտակարութեան իբրև ապացոյց մէջ կը բերէ ժամանակաւ Արծափի մէջ բրած յորդորները, որոնք յաջողութեամբ պսակուած են։ «Այսպիսի դիմում մը անցեալ տարի Վանի համար ըրի, կ'ըսէ, բայց Կրօն. ժողովը քաջալերելով բաւականացաւ. նայինք այս դիմումիս ի՞նչ անօրինութիւն պիտի ընէ։» Շատ լաւ կ'ընէ Կրօն. Ժողովը եթէ Ներսէս քահանան Կարին զրկէ. արդէն Զաւէն վ. այդպիսի տեղական պայմաններու գիտակ քահանայի պէտք ունի. ասկից զատ. Ներսէս քահանայի մեկնելովը թերեւս վերջ գտնեն Պայազիտի մէջ ժամանակէ մը ի վեր Տեղապահին և Ներսէս քահանային միջև յարուցուած խնդիրները, որոնք ընդունայն ժամավաճառ կ'ընեն Կրօն. ժողովը։

ԵԳԻՊՏՈՍԷ առնուած նամակներէ կը տեղեկանանք մահը՝ բառեսէր անձի մը՝ Գառնիկ էֆ. Պէրպէրեանի, որ 200 ո. կը կտակած է տեղւոյն Հայ ազգատներուն։ Հանգուցեալը 30 տարի առաջ Պոլսէն Գահիրէ գաղթած, և այն տեղ պատուաւոր դիրք մը ունեցած էր. ատեն մըն ալ հանգուցեալ Իսմայիլ բաշայի ոսկերչապետութեան պաշտօնը վարած և բազմաթիւ Հայերու գործ հայթայթած է։ Հանգուցեալը ազգային և կրթական պաշտօններ ալ վարած է, և իր երկու զաւակները Լեւոն և Պետրոս պէյ՝ կառավարական կարեւոր պաշտօններու մէջ կը գտնուին։

ՎԻԵՆՆԱՅԷ նամակներ ստացանք երէկ, որոնց մէջ բաւական մանրամասնութիւններ կան բանասէր և լեզուագէտ Այտընեան Արսէն արքեպ.ի հիւանդութեան պարագաներուն վրայ։ Մխիթարեանց Աբբահայրը թէպէտ հիւանդութեան ծանր շրջան մը կ'անցընէ, որ իր 76ամեայ հասակին մէջ կրնար աղետալի հետեւանքի մը յանգիլ, բայց վերջին օրերս բաւական բարւոքում նշմարուած է իր վիճակին մէջ։ Տօքթ. Լատըն Պաւէր և Բրոֆ. Օրթնէր մարտ 28ին (Ն. Տ.) բժշկական խորհրդակցութիւն մը կատարեր են, որուն վրայ, հիւանդութեան ծանր հանգամանքը բժշկականօրէն ալ ճշդտելով, Հաղորդութիւն տրուեր է հիւանդին։ Միաբանութեան բոլոր անդամները այս միջոցին ծնրադիր միացած են իր մահճակալին քով։ Այտընեան Արքեպ. տկար և դողդոջուն ձայնով մը օրհներ է իր ներկայ և հեռաւոր հոգեւոր զաւակները, և շնորհակալութիւն յայտներ է անոնց ցուցուցած սիրոյն համար։ Ապա միաբանութեան բոլոր անդամները կարգաւ իրենց Հօր աջը համբուրեր և օրհնութիւնը առեր են։ Վիեննայի թերթերը ամէն օր տեղեկութիւն կը հաղորդեն հիւանդին առողջական վիճակին վրայ։ Բժշկական

ամենօրեայ տեղեկագիրը նախ արքունիք կ'երթայ և յետոյ լրագիրներուն կը հաղորդուի։ Հիւանդին որպիսութիւնը հարցնելու եկողներուն համար վանքի խօսարանին մէջ առանձին տետրակ մը բացուած է։ Բժշկական վերջին տեղեկութիւնները բաւական յուսադրական են, և վտանգը անցած կենթադրուի, մանաւանդ եթէ հիւանդը չարունակէ քիչ մը սնունդ առնել։ Միաբանութեան անդամները գիշեր ցորեկ փոխն ի փոխ կը հսկեն հիւանդին քով։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ առաջնորդը, քաղաք հասած օրը լսելով որ Պարտիզակի մէջ ամուսնութիւն մը տեղի ունեցած է, որուն մասին կեդր. կրօն. ժողովոյ հաւանութիւնը առնուած չէ, և այս մասին Պոլսոյ թերթերուն մէջ ալ զանազան հրատարակութիւններ տեղի ունեցած են, անմիջապէս գիր մը ուղղելով Պարտիզակի քահանաներուն, բացատրութիւն պահանջած է թէ՝ ի՞նչ պարագաներու մէջ կատարած են այդ պսակը։ Նոյն օրը մասնաւոր գրով մը հարկ եղած տեղեկութիւնը հաղորդուած է Պատրիարքարան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ հրահանգ տրուած է Արմաշու փոխ-վանահայրութեան, որպէս զի Զատկական տօներու առթիւ Պոլսոյ եկեղեցիներուն մէջ պաշտօնավարելու համար մէկ քանի վարդապետներ ղրկէ։

ԱՄԱՍԻՈՅ տեղապահ Արիստակէս Ծ. վ. և կրօն. ժողովը վերստին դիմելով Պատրիարքարան, կարգալոյծ Զէնոբ քհնյ.ի համար ներողագիր խնդրեր են։

ՍԱՄԱԹԻԱՅԷՆ մեզ կը գրեն թէ թաղեցիներէ մեծագոյն մասը խնդրագրով մը Թաղ. Խորհուրդէն խնդրած են որ մուխթար Միհրան էֆ.ի հրաժարականը չընդունելով չարունակէ իր պաշտօնը։ Թաղ. Խորհուրդը թաղեցիներու այս բաղձանքը հաղորդեր է Միհրան էֆ.ի, որ վերստանձներ է իր պաշտօնը։

ՏՐԱՊԶՈՆԻ առաջնորդական ընտրութիւնը սեպտեմբերին յետաձգուած է։

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի 13րդ թիւը, որ հրատարակուեցաւ այս առտու, կը բովանդակէ հետեւեալ նիւթերը.—
Այցելութիւն մը Դաւիթ Սարգիսեանի ընտանիքին. Տէֆրան Աչըխըեան.— Մարտաշեան (Նորավէպ) Գ. Զօհրապ.— Բանաստեղծութիւններ. Առեղծուած. Մ. Աճէմեան.—Արշալոյսը, Ա. Ս. Կիւպէնկեան.—Դէպի Հնդկաստան (Ուղեւորական տպաւորութիւններ Բիեռ Լօթիի) Թարգմ. Եւֆիմէ Օտեան.—Մեծ Պահքի Յիշատակներ (Կ. Ս. Խրիմեան)։—Բարեխօ՝ քաղաքական ու աշխարհագրական տեսակէտով. Մ. Ն.—«Մասիս»ի Ցուցատետրը. Տ. Ա.

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

5 Ապրիլ 1900

Ֆրանսական 3% գոցուեցաւ	101.35
Րէժի	335
Ֆոնսոլիտ	23 25
Երկաթուղի	126.
Պանք Օթ Օման	580.
Թրամվայ	71 75

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը երէկ կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը, փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, նոյն մզկիթը գնաց, և Ուրբաթի աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. Պալատ վերադարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Սպանիոյ և Պելճիոյ դեսպանները՝ իրենց Ա. Թարգմաններով, սերպիական գործակատարը և Ա. Թարգմանը, անգլիական դեսպանատան զինուորական կցորդը և տիկինը, Օսմ. Պանքային գեր-տնօրէն Պ. Կասթավ Օգյուստօ, Ռումէլի երկաթուղւոյ տնօրէն Պ. Կրօսհոլց, Պարսկաստանի՝ Միտիլլիի և Սելանիկի հիւպատոսները, գերմանական ընդհ. հիւպատոս Պ. Սթէմրիխ և տիկինը, Օր. Պլունդ փաշա և 200ի չափ օտարազգի հիւրեր որոնցմէ ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ կայս. մեծարանաց արժանացան։

ՂԱԶԻ ՕՍՄԱՆ ՓԱՇԱ.— Բլէվնայի հռչակաւոր ճակատամարտին, պատերազմի պատմութեան է՛ն նշանաւոր կռիւին մասին երէկ առտու շատ համառօտակի գրած էինք։ Կ'արժէ որ մէկ քանի կարեւոր տեղեկութիւններ տանք։ Ղազի Օսման փաշա Բլէվնայի մէջ այնքան նշանաւոր եղած էր որ իր անձնատուութենէն առաջ Ռուսական բանակին ընդհ. հրամանատար Նիքոլա մեծ-դուքսը իր սպաներուն առջեւ սա խօսքերը ուղղած էր անոր.

—Կը շնորհաւորեմ Ձեզ, Բլէվնայի քաջարի պաշտպանութեան համար, որ պատմութեան ամէնէն նշանաւորագոյններէն մէկն է։

Նշանաւոր Ռուս զօրավար Սքոպելէֆ Օսման փաշայի վրայ խօսելով ըսած էր իր սպաներուն.

—Մեծ զինուորականի մը դէմքն է։ Շատ գոհ եմ զինքը տեսած ըլլալուս։ Ինքն է Ղազի Օսման, և պիտի մնայ յաղթական Օսման։

Ղազի Օսման փաշա պատերազմի դաշտին վրայ սեղանի հրաւիրուեցաւ Ալեքսանդր Բ. կայսեր կողմէ, որ յայտարարեց.

— Կատարելապէս կը գնահատեմ Ձեր քաջասրտութեան արժէքը. թէեւ իմ բանակիս դէմ ցոյց տուած ըլլաք զայն։

Ռումանիոյ Կարոլ իշխանն ալ նոյն կերպով յայտնեց Բլէվնայի դիւցազնին նկատմամբ ունեցած իր գնահատութիւնը։ Երբ Օսման փաշա իր փոքր բանակովը Բլէվնայի մէջ պաշարուած էր իր ունեցածէն հինգ անգամ մեծ զօրութենէ մը, այնպէս որ ա՛լ անկարող էր դուրս յարձակում մը ընել, այն ատեն Ռուս զօրապետը հրաւիրեց զայն անձնատուր ըլլալ։ Օսման փաշա սապէս պատասխանեց.

—Կը հասկնամ և կը գնահատեմ այն մարդասիրական զգացումները, որոնք Ձեզ ներշնչած են այս կոչումը ընելու, սակայն կը կարծեմ թէ տակաւին դիմադրելու միջոցներս բոլորովին սպառած չեն։

Բաւական ատեն ետքը երբ Օսման փաշա ա՛լ չկրնալով դիմանալ անձնատուր եղաւ, 6 օրի չափ Բլէվնա և Պօկոտ մնաց, ոտքէն ստացած իր մէկ վէրքը դարմանելու համար։ Այս միջոցին Ռուսաց կայսրը, Նիքոլա մեծ-դուքսը և բոլոր Ռուս սպաները մեծ յարգանքով վարուեցան դիւցազնին հետ, որ քիչ յետոյ Կարմիր Խաչի մէկ վակոնով նախ Քիշնէվ և յետոյ Խարքով (Ռուսիա) տարուեցաւ։

Օսման փաշայի վերջին վայրկեանները.— Ինչ որ կը սպասէր այս գոյժին, Օսման փաշա 8 օրէ ի վեր բաւական ապաքինած էր իր հիւանդութենէն և նոյն իսկ կարող եղած էր մինչեւ կայս. Պալատ երթալով իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել Վեհ. Սուլթանին, իր նկատմամբ ցոյց տրուած բարերարութեան համար։ Մեռած առտուն Օսման փաշա կառքով մինչեւ Պէպէք պտոյտ մը ըրած էր։ Կէսօրէն երկու ժամ ետքը իր ապարանքը դառնալով տկարութիւն մը զգացած էր։ Անոր վրայ փութով լուր ղրկուած էր տոքթ. Բատրի պէյի։ Երեք ժամ վերջը թէեւ բարելաւութիւն մը կը նշմարուէր թէև, սակայն կ'երեւայ թէ Օսման փաշա ա՛լ յոյսը կտրած էր, որովհետեւ սկսած էր աղօթել և մահուան պատրաստուիլ արտասովոր պաղարիւնութեամբ մը։ Ժամը գիշերուան 3ին երբ բժիշկին յանձնարարած դեղը իրեն բերին, Օսման փաշա մերժեց ընդունիլ զայն և ըսաւ թէ անկէ առաջ ուրիշ բաներ կային ընելիք, և սկսաւ սովորական Նամազը կատարել։ Հազիւ թէ աղօթքը աւարտած էր երբ հոգին աւանդեց։ Օսման փաշա մեռնելէն մէկ քանի վայրկեան առաջ փափաք յայտնած էր Ֆաթիհ Սուլթան Մէհմէտի Թիւրպէին մէջ թաղուիլ։ Այս փափաքը կատարուեցաւ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ։ Վեհ. Սուլթանը առջի օրը հանգուցեալ Օսման փաշայի ապարանքը ղրկեց Բարձր. Ապտիւլ-Ղանի աղա, Տար-իւս-Սաատէթ-իւ-շ-Շէրիֆէ-աղասին, իր ցաւակցութիւնները յայտնելու համար հանգուցելոյն այրիին։ Նոյն օրը Ն. Կ. Վեհափառութիւնը պաշտօն յանձնեց Ա. սենեկապետ Հաճի Ալի, և սենեկապետ Էմին և Ֆայիգ պէյերուն իր ցաւակցութիւնները յայտնել հանգուցելոյն զաւակներուն։

Յուղարկաւորութիւնը.— Ինչպէս երէկ առտու գրած էինք, առջի օրը ժամը 4ին մեծ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Օսման փաշայի յուղարկաւորութիւնը։ Երբեք ժողովուրդը ներկայ գտնուած չէր այսպիսի փառաւոր յուղարկաւորութեան հանդէսի մը։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին նաև բազմաթիւ օտարականներ որոնք իրենց համակրական հուսկոյջոյնը տալու եկած էին նշանաւոր հանգուցելոյն։ Ժամը 4ին թափորը մեկնեցաւ հանգուցելոյն Պէշիկթաշի Սէրէնճէ Եօքուշու վրայ գտնուած ապարանքէն։ Առջեւէն կ'երթային ոստիկան-զինուորներ, ոստիկաններ, թաղապետական չաւուշներ, խօճաներ։ Թափորին երկու կողմերը շարուած կը քալէին կայս. պահակազօրաց երկու ջոկատները՝ հրացաններուն բերանը գետին ծռած։ Յետոյ կուգային կարգադրողները, կանանցի պետերը ձեռքերնին խնկամաններ բռնած։ Թափորը այսպէս Պէշիկթաշի նաւամատոյցը ուղղուեցաւ, ուր դագաղը շոգեմակոյկի մը մէջ դրուելով ճամբայ հանուեցաւ դէպի Ըսկ-Գափու։ Շոգեմակոյկին կը հետեւէին 5 ուրիշ շոգեմակոյկներ և հինգզուգաթի նաւակներ, որոնց մէջ կը գտնուէին պալատական և պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, հանգուցելոյն զաւակները, թիկնապահները ևն. ևն. Ժամը 7ին Օսման փաշայի մարմինը Ըսկ-Գափուի նաւամատոյցը հանուեցաւ, և միեւնոյն հանդիսաւոր թափորով Ֆաթիհ Սուլթան Մէհմէտի Թիւրպէին տարուելով, հոն թաղուեցաւ հանգուցելոյն փափաքին համաձայն։ Թաղման ծախքը կայս. Իրատէով կայս. անձնական Գանձէն հոգացուեցաւ։ Կայս. Թիկնապահ Չէրքէզ Մէհմէտ փաշա Բարձրագոյն հրամանով դրամական նուէրներ բաշխեց աղքատներուն։

Ներկաները.— Անկարելի է մի առ մի ներկաներուն անունները տալ, որով կը բաւականանք միայն բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները յիշել։ Դատական նախարար Բարձր. Ապտիւր Ռահման փաշա, Բարձր. Ապտիւլ Ղանի աղա (Տար-իւս-Սաատէթ-իւ-շ-Շէրիֆէ աղասի), Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սաիտ փաշա, Ներքին Գործոց նախարար Մէմտուհ փաշա, Մաքսային Վերատեսուչ Նազիֆ փաշա, Հաշուակալութեան դիւանին պետ Հասան Ֆէհմի փաշա, Տէֆթէրխանէի տեսուչ Ալի Րիզա փաշա, Շաքիր փաշա, Էտհէմ փաշա, Շէվքէթ փաշա, Պէշիկթաշի ոստիկանապետ միւշիր Հաճի Հասան փաշա, Վեհ. Սուլթանին փեսայ Խալիտ, Նուրէտտին և Քէմալէտտին փաշաները, կայս. Անձնական գանձուն նախարար Յովհաննէս էֆ. Սագըզ, ոստիկանական նախարար Շէֆիգ պէյ, կայս. Պալատան արարողապետ Իպրահիմ պէյ, կայս. սենեկապետ Հաճի Ալի, Էմին և Ֆայիգ պէյերը, կայս. Պալատան քարտուղար Ճէվատ պէյ, կայս. Պալատան հրացանակիր զօրաց հրամանատար Թահիր փաշա, Շաքըր Թէքքէի պետ Հէյի Զաֆէր էֆ., և ուրիշ բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, որոնց անունները Թուրք թերթերու մէջ սխալներ գրուած են։

Ցաւակցական հեռագիրներ.— Ռուսիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսրերը, Վիքթորիա թագուհին, Իտալիոյ և Սպանիոյ թագաւորները և եւրոպական միւս պետութեանց բոլոր վեհապետները ցաւակցական հեռագիրներ ուղղած են Վեհ. Սուլթանին, Ղազի Օսման փաշայի մահուան առթիւ։ Վեհ. Սուլթանը հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է։

Վեհ. Սուլթանը փափաքելով հանգուցեալ Ղազի Օսման փաշայի համար կրական վերջին ցոյց մը ընել, ի պատիւ անոր՝ Օսմ. կայսրութեան մատուցած մեծ ծառայութեանց, հրամայած է որ անոր գերեզմանին վրայ խիստ հոյակապ դամբարան մը կանգնուի։

ԲԵՐԱՅԻ զինուորական կառավարիչ Գ. կարգի զօրավար և կայս. Թիկնապահ Ֆայիգ փաշա Բ. կարգի զօրավարութեան (ֆէրիք) բարձրացած է։ Վեհ. Սուլթանը լսելով որ Ֆայիգ փաշա հիւանդ է, անոր ապարանքը ղրկած է իր Բ. քարտուղարը Իզզէթ պէյ, տեղեկութիւն առնելու համար անոր առողջական վիճակին վրայ։ Երեք ժամ ետքը թիկնապահ մը Ն. Վսեմութեան ապարանքը հասնելով, իր աստիճանին բարձրացումը կ'աւետէր։

ԹՈՒՐՔԵՐՀՈԼԼԷՆ հիւպատոսական դաշնագրին խառն յանձնաժողովը առջի օրը նոր նիստ մը գումարեց։ Պատրաստուած 10 յօդուածները ստորագրուեցան՝ կայս. կառավարութեան համար՝ Հասան Ֆէհմի փաշայի, և Նուրի ու Հագգը պէյերու կողմէ (Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, որ այս յանձնաժողովին անդամ էր, այս նիստին ներկայ գտնուած չէր հիւանդ ըլլալուն համար), իսկ Հօլլէն կառավարութեան համար ստորագրուեցաւ դեսպան իշխան Մավրոգորտաթոյի, Պ. Սթէֆանոյի և Պ. Նաումի կողմէ։

ՍԿԻՒՊԻ սերպիական նախորդ ընդհ. հիւպատոս Պ. Տէնիչ երէկ մայրաքաղաքս եկաւ արձակուրդով։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ վարչութեան աւտրեհանգարայի բաժնետէրերու պատուիրակ Պ. տը Եանքօ և տիկինը առջի օր Իզմիր մեկնեցան, ուր մէկ շաբաթի չափ պիտի մնան։

ԿԱԶԻ ՊԱՅԹԻՒՆ.—Առջի գիշեր ժամը 6ին կազի զօրաւոր պայթիւն մը յառաջ եկաւ Բերայի կառավարչութեան դիմացը գտնուող Թէոտորիտէս դեղարանին մառանին մէջ։ Ցորեկը գործաւորները Բերա, Մեծ-Փողոցի կազի խողովակները նորոգելով, իրիկունը դարձեալ գոցած էին, բայց կ'երեւայ թէ անոնցմէ մէկը բաց մնալով կազ հաւաքուած էր նոյն դեղարանին մառանին մէջ։ Պ. Թէոտորիտէս կազի հոտ մը առնելով վար իջած էր ի՞նչ ըլլալը ստուգելու համար, հազիւ թէ մառանին դուռը բացած էր երբ հոն լեցուած կազը ձեռքի մոմէն կրակ առնելով պայթեցաւ, և Պ. Թէոտորիտէս հարուածէն ինքզինք կորսնցուցած գետին տապալեցաւ, բարեբաղդաբար օգնութիւն փութացուելով ազատուեցաւ միայն թեթեւ այրուածքներ ստանալով։ Պատճառուած վնասները 1000 ոսկիէն աւելի են։ Վերջապէս մթերանոցը ամբողջովին կործանուած է։ Շէնքը ապահովագրուած էր։ Առաջին պայթումէն վերջը կազը փողոց ժայթքելով երկրորդ անգամ ըլլալով պայթեցաւ։ Վտանգը կը մեծնար։ Փութով երկու ջրհաններ կանչուեցան որոնք մինչեւ առտու ջուր սրսկելով մթերանոցին մէջ յաջողեցան վառող կազը մարել։ Կը կարծուի թէ կազի խողովակները նորոգուած ատեն բրիչի ձախող հարուածէ մը անոնցմէ մէկը ծակած և կազը դուրս ժայթքած է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՔԷՅՊ-ԹԱՈՒՆ. 5 ապրիլ.— Երեքշաբթի օրը, հոս, և Բարեկլիի և Նաթալի ուրիշ մէկ քանի քաղաքներուն մէջ գումարումներ եղան, որոնց մէջ խանդավառ կերպով որոշումներ տրուեցան, Պօէր հանրապետութիւնները Անգլիոյ կցելու մասին։ Բարեկլիի փոխ-չապետ (Պօէրասէր) Պ. Շրէյներ հակակիր ցոյցերու առարկայ եղաւ։

ՊՐԵՏՈՐԻԱ.— Թրանսվալի կառավարութիւնը ծանոյց Եոհաննէսպուրկ, Պոքսպուրկ և Քրիւկէրստորբ բնակող բոլոր Անգլ. հպատակներուն և անոնց ընտանիքներուն թէ՝ մինչև 48 ժամ պէտք մեկնին Թրանսվալէն։

ԼՈՐԷՆԶՕ ՄԱՐՔԷԶ.—Մալորքոյի բանակէն ապրիլ 1 թուով Պօէրական աղբիւրէ եկած լուրեր կ'ըսեն թէ բուռն կռիւ մը տեղի ունեցեր է մարտ 31ին։ Մէյֆըքինկի Անգլիացիները դուրս յարձակում մը ըրեր են։ Միեւնոյն ատեն գնդ. Բլըմըրի հրամանատարութեան տակ գտնուող Անգլ. հեծելազօրքը Պօէրներուն վրայ յարձակեր է։ Անգլ. յարձակումները ետ մղուեր են։ Գնդ. Բլըմըր 20 հոգի կորսուեր է և 6 հոգի գերի տուեր։ Մէյֆըքինկ պաշարուած կը մնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պլօէմֆոնդէյնէն կը հեռագրեն թէ բազմաթիւ Օրանժցիներ Պօէրներուն կը միանան։

—Ճինկօ թերթերը կը խօսին ցամաքային Եւրոպայի լրագիրներուն Անգլիոյ դէմ մղած պայքարին հետեւանքներուն վրայ։ Չափաւոր լրագիրները կարեւորութիւն չեն տար իրողութեան։

—Պատերազմական պաշտօնատունը լուր չունի Լորտ Րոպէրդսէն։ Զօր. Ֆրէնչ Պլօէմֆոնդէյն դարձաւ, որովհետեւ իր հեծելազօրքը վաստակաբեկ եղած է։

ՔՐՈՒՆՇՏԱՏ.— Նախագահ Շթէյն յայտարարեց թէ Պօէր երկու հանրապետութիւնները պատուիրակութիւն մը ղրկած են չէզոք պետութեանց մօտ, արիւնհեղութիւնը դադրեցնելու համար։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը կէս օրին Անգլ. դեսպանատունը գնաց, և կէս ժամու չափ հոն մնաց։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը այս առտու Անգլ. դեսպանատունը գնաց։

ՊԵՐԼԻՆ.— Զարին մէկ հրամանին վրայ, զօրքերը շարժուն վիճակի մէջ դնելու վերաբերեալ բոլոր հեռագիրները պիտի քննուին։ Սպաները արձակուրդ չեն ստանար։ Ծածկագիր հեռագիրներ կը ղրկուին զանազան հրամանատարներու։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ.—Կալլէսի իշխանը և իշխանուհին ողջամբ հոս հասան, և ընդունուեցան թագաւորին և արքայական ընտանեաց անդամներուն կողմէ։ Ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ անոնց։

ՏԸՊԼԻՆ.—Լորտ քաղաքապետը իր ընդունելութեանը առթիւ բանախօսելով շնորհակալութիւն յայտնեց թագուհիին, Իռլանտայի նկատմամբ ցուցուցած հոգածութեանց և սիրոյն համար։ Թագուհին պատասխանելով գովեց քաջութիւնը Իռլանտացիներուն, որոնք ներկայ պարագաներուն մէջ իրենց դիւցազնութեան ապացոյցը տուին։ Թագուհին ճառը աւարտեց. Աստուծոյ օրհնութիւնը խնդրելով Իռլանտայի ժողովուրդին վրայ. խանդավառ «կեցցէ»ներով ողջունուեցաւ այս ճառը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Խտիվը մայիսի վերջը հոս կը սպասուի։

ՊԱԼԷՐՄՕ.—Օրլէանի դուքսը այսօր հոս եկաւ։

ՍԱՆ ՌԷՄՕ.—Պուլկարիոյ իշխանը հոս հասաւ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ։ 6 ապրիլ.—6000 Պօէրներ զօրաւոր դիրք մը գրաւած են Պլօէմֆոնդէյնի հիւսիսակողմը։ Ուրիշ Պօէր ջոկատներ քաղաքին հարաւ. արեւելեան կողմը կը գտնուին։ Ճակատամարտ մը սկսեր է,

—Մէյֆըքինկի պահապան զօրքը դուրս յարձակում մը ըրաւ։ Անգլիացիները 36 հոգի կորսնցուցին։ Գնդ. Բըլըմըր որ Մէյֆըքինկի պահապան զօրաց օգնութեան կ'երթար իր հեծելազօրքով, ծանր կորուստներ կրեր է և կորսնցուցեր է հինգ անգլ. սպայ, որոնք գերի բռնուեր են։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱՑԱՆ

Ղալաթիոյ Սակարանը այսօր գոց կը մնայ Յունաց Ս. Աստուածածնայ Աւետման տօնին առթիւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան փոխառութիւն		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Լրչ.	25 7½
Երէկուան բարձր գինը	»	25 09
» վար »	»	25 01
Ռումէլի Երկաթուղի		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր	124 50
Երէկուան բարձր գինը	»	124.50
» վար »	».	124
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ.Օ	7 18
» փոխառութ.	Ֆր.	2 30
» Պարտաթուղթ	.	480.-
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ.Օ	4 38
Փրիօրիթէ Թիւրք		480
Թրանսվալ		69 50
Դրամներու փոխանակը		
Մէճիտիյէ արծաթ	Դրչ	108.09
Մէթալիք	.	94 20
Անգլիական ոսկի	.	110 10
Ֆրանսական ոսկի	.	87.17
Ռուպլի	.	51 09
Ռուպլի թղթադրամ		8.61
Լոնտոն 3 ամիս		109 07½
Բարիզ » »		23 10

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Անցեալ տարիներ տեղական թերթերու մէջ բուռն պայքար մը կը մղուէր վարժարանին շուրջը, և ժողովուրդին մէկ մասը Ս. Առաջնորդը կը նկատէր այդ ամէնուն պատճառը, իսկ այս տարի բոլորովին դադրած են այդ վէճերը։ Ինչո՞ւ, միթէ դպրոցը բարեկա՞րգ է։ Ո՛չ. այլ հակառաջնորդականները յաջողեցան վերջապէս դպրոցին ղեկը ձեռք անցունել։ Նախորդ տարին կ'ըսուէր թէ վարժարանին պիւտճէն չի կրնար գոցել ուսուցչաց ամսականները, և դժգոհութիւնները հրապարակի վրայ կ'երեւէին. թէեւ չափազանց ամսականով պաշտօնեաներ չկային։ Միայն տնօրէն մը կար որ 500 ղրշ. ամսական կ'առնէր և միանգամայն ուսուցչի պաշտօն կը տարէր օրը 3—4 ժամ բարձրագոյն կարգերու դասախօսելով։ Երկրորդ Պոլսեցի օրիորդ մը կար որ 500 ղրշ. ամսական կ'առնէր, թէեւ պէտք է խոստովանիլ թէ երբեք արժանիք չունէր այս վերջինը։

Այս տարի Պատ. Թաղ. Խորհուրդը ըստ Կազմական Կանոնագրի որոշեց հոգաբարձութիւն մը ընտրել։ 1899 օգոստոս ամսոյ մէջ կազմուեցաւ հոգաբարձութիւնը կարգ մը քիչ շատ ուսումնական երիտասարդներէ (մեծաւ մասամբ հակառաջնորդեան)։

Նորընտիր հոգաբարձութիւնը պաշտօնի կոչեց նախորդ պաշտօնեաները։ Ոմանք դիտողութիւն ըրին թէ «ամսականնիս եթէ աւելցուի կուգանք»։ Սակայն հոգաբարձութիւնը ըսաւ. «Որովհետեւ մենք նոր ձեռք կը զարնենք վարժարանին գործին, չենք ուզեր որ պաշտօնէից ամսականները աւելցնելով թաղականութեան մեծ պիւտճէ մը բանանք։ Այդ պատճառաւ է որ շատ ամսական առնողներն ալ հրաժարեցուցինք»։ Եւ ապաքայի շատ մը յուսալից խոստումներով կը համոզեն խեղճ պաշտօնեաները որ չարունակեն իրենց պաշտօնը։

Սեպտ. 3ին կը բացուի վարժարանը։ Ժողովուրդը աչքը չորս բացած կը դիտէ թէ ի՞նչպէս առաջ պիտի երթայ դպրոցը (դէպի ծանիին պարտէզը) նոր հոգաբարձութեան շնորհիւ։ Եւ ահա աղջկանց վարժարանին համար կը բերեն 500 ղրշ.նոց կառավարիչ մը, որ աշակերտուհիները կառավարելու կերպը չգիտնալով՝ պատճառ

կը բանէ թէ «անկիրթ մեծցած աղջիկները ես ի՞նչպէս վեց ամսուան մէջ կրթեմ»։ Լուսաւորչեան վարժարանի ամպիոնին վրայ կը բարձրացնեն 600 ղրշ.նոց տեղացի կառավարիչ մը (ականջը բեր, հակառաջնորդականներուն պարագլուխն է) որ «լռեցէք տղաք», ըսելէ զատ ուրիշ արհեստ մը չունի. և առաւօտէ մինչեւ երեկոյ հանգիստ ժէյֆը կը նայի։ Սակայն կ'երեւի թէ այդ հանգստութիւնը գնտասեղի ծայրի չափ պակաս մնացած է. վասնզի պարոնը օգնական մը եւս կ'ուզէ և հոգաբարձութիւնը 80 ղրշ.նոց օգնական մը կը բերէ անոր։ Արդի՞ւնքը։ Ոչի՞նչ։ Ցանկարծ մէջտեղ կ'ելլէ երրորդ մը (հակառաջնորդեան) և կը դիմէ հոգաբարձութեան ու կ'ըսէ. «Եթէ դպրոցին մէջ ինծի պաշտօն մը չտաք, տակնուվրայ կը դարձնեմ», և այն ալ 250 ղրշ.ով ներս կը քշէն դպրոցէն։ Քանի մը օր անցնելէ վերջը, նորեկ պաշտօնեան կ'ըսէ. «Աս վարժապետութիւնը իմ գործս չէ, 5—6 ամիս կ'ընեմ, քանի մը ղչ. իր չահիմ, յետոյ կը ձգեմ կ'ելլեմ»։ Եւ ահա խնդիրները այս վիճակին մէջ էին, երբ հոգաբարձութիւնը կը ներկայանայ թաղականութեան և կ'առաջարկէ որ պիւտճէին վրայ 500 ղրուշ եւս աւելցնեն. Անոնք ալ «չատ ամսական ունեցողներունը քիչցուցէք» կ'ըսեն։ «Անկարելի է» կը պատասխանէ հոգաբարձութիւնը։ — «Ուրեմն հրաժարեցէք» կ'ըլլայ վերջին խօսքը Թաղ. Խորհուրդին, որ առանց հոգաբարձութեան հրաժարականին ըսպասելու, ամսոյս սկիզբը նոր հոգաբարձութիւն մը կ'ընտրէ 10 հոգիէ բաղկացեալ։ Ասոնց առաջին գործը կ'ըլլայ պաշտօնէից ամսականները պակսեցնել։ Աղջկանց վարժարանին Պոլսեցի երկու պաշտօնեաներունը միայն կը պակսեցնեն, իսկ մանչերու դպրոցին՝ առհասարակ. դաստիարակին 600 ղրշ.ը 450ի կ'իջեցունեն. դարձեալ չատ չէ, միայն «լռեցէք» ըսելու համար։ Օգնականը կը հրաժարեցնեն. ըստ իս աւելի լաւ կ'ըլլար 200 ղրշ.ի կառավարիչ մը պահել և մնացեալն ալ Ֆրանսերէնի վարժապետի մը տալ, որ պատճառ կ'ըլլայ մեր տղայոց օտար վարժարաններ յաճախելուն։

Խնդիրները այս վիճակին մէջ են։

Նէֆ... ԵՍ ԵՄ

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Ն. ՔՀ. Բ. Պայազէտ.—Մենք հոս փոխանակագիր չունինք, աւելի աղէկ է դուք ադկէ ղրկէք։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին և Բերայի ու Պոլսոյ մասնաճիւղերը գոց պիտի ըլլան Գուրպան Պայրամի առաջին օրը։

Ուշիմ երիտասարդ մը կը փափաքի ծառայել ո և է վաճառատան մը մէջ։ Պատուաւոր երաշխաւորութիւն։ Դիմել խմբագրատունս։ 3—1

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԵԺԻՆ

ԱԶԴ

կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ՝ Ռեժին հարկ համարած է մէկ քանի միջոցներ ձեռք առնել, զեղչելու համար իր արտադրութեանց մէկ քանիին գիները, փոփոխութիւններ մացնելու փոքր բաքէթներու մէջ, ինչպէս նաև պերճանքի մէկ քանի նոր սիկառէդներ հաստատելու։

Ա. Գիներու զեղչումը հետեւեալ կերպով պիտի ըլլայ գլխաւորաբար.— 1. Ա. տեսակ խոշոր սիկառէթներու գինը զեղչուած է 25 ղրշ. 1000 հատին վրայ։ 2. Գ. տեսակ բարակ սիկառէթները, որոնց 1000ին գինն է 110 ղրշ., այսուհետեւ պիտի ծախուին 1000ը 100 ղրշ.ի։

Բ. Փոքր բաքէթներու փոփոխութիւնը հետեւեալ կերպով պիտի ըլլայ.—1.—25 սիկառէթ պարունակող տուփերը այսուհետեւ 20ական սիկառէթ միայն պիտի պարունակեն։ 2. 10 սիկառէթ պարունակող տուփերը պիտի պահուին, առանց գինի յաւելումի։

Գ.—Նոր հաստատուած սիկառէթները պիտի ըլլան՝ Ամենաբարձրագոյն (Էքստրա-էքստրա), Բարձրագոյն (էքստրա) եւ Ա. ու Բ. կարգի, եւ Պաֆրայի Բ. կարգի հատտ եւ տուփակ սիկառէթներ. որոնք պիտի վաճառուին հիմակուան նոյն տեսակէն բայց չտափակցած սիկառէթներու գնով։

Նոր սակացոյցը կը գտնուի բոլոր ծխավաճառներուն քով։

Կ. Պոլիս, 18/31 մարտ 1900։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ ՑՈՒՑԱԿԸ 1900 ՓԵՏՐ. 17ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ԵՐԹ — ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ՊԷՆՏԻՔԻ ԳԻԾ

կառմ. թիւ	34	2	4	6	36	8	0
ԿԱՅԱՐԱՆ	Ապ.և ժմ.	ժմ.	ժմ.	ժմ.	Ապ.և ժմ.	ժմ.	ժմ.
	Առ.	Առ.	Առ.	Երեկ.	Երեկ.	Երեկ.	Երեկ.
ՔԱՄՈՒՐՋԷՆ մկ.	12 20	2 32	4 05	6 20	8 07	10 30	11 30
Հայտար փաշա ժմ.	12 45	2 57	4 30	6 45	8 32	10 55	11 55
մեկնում	1 10	3 06	4 42	6 55	8 47	11 05	12 05
Գըզըլ Թոփրագ	— —	3 13	4 49	7 02	8 57	11 12	12 12
Ֆէնէր Պէօշէսի	1 21	3 17	4 53	7 06	9 02	11 17	12 17
Կէօզ թէփէ	— —	3 22	4 58	7 11	9 08	11 22	12 22
Էրէն քէօյ մկ.	1 31	3 27	5 02	7 16	9 13	11 28	12 27
Պօսթանճը	1 40	3 35	5 10	7 24	9 21	11 36	12 35
Մալթէբէ	1 51	3 46	5 20	7 34	9 38	11 46	12 45
Գարթալ	2 05	3 57	5 31	7 46	9 54	11 57	12 56
Պէնտիք ժմ.	2 15	4 05	5 39	7 54	10 05	12 05	1 01

ԴԱՐՁ

կառմ. թիւ	1 *	3 **	5	31	7	9	11	33
ԿԱՅԱՐԱՆ	ժմ.	ժմ.	ժմ.	Ապ.և ժմ.	ժմ.	ժմ.	ժմ.	Ապ.և ժմ.
	Առ.	Առ.	Առ.	Առ.	Առ.	Երեկ.	Երեկ.	Երեկ.
ՊԷՆՏԻՔԷՆ մկ.	11 55	12 34	1 56	3 20	5 49	7 37	9 17	10 25
Գարթալ	12 04	12 43	2 06	3 32	5 58	7 47	9 27	10 42
Մալթէբէ	12 15	12 54	2 17	3 48	6 10	7 58	9 39	11 02
Պօսթանճը	12 25	1 04	2 27	4 02	6 20	8 08	9 49	11 17
Էրէն քէօյ	12 35	1 13	2 37	4 16	6 28	8 17	9 59	11 30
Կէօզ թէփէ	12 39	1 17	2 41	4 20	6 32	8 21	10 03	— —
Ֆէնէր Պէօշէսի	12 45	1 23	2 46	4 25	6 37	8 26	10 08	11 41
Գըզըլ Թոփրագ	12 49	1 27	2 50	4 29	6 41	8 30	10 12	— —
Հայտար փաշա ժմ.	12 55	1 33	2 56	4 37	6 47	8 36	10 18	11 50
մեկնում	1 03	1 41	3 04	4 50	6 55	8 41	10 26	12 05
Կմ.ի չոգ.ի ժմ.	1 28	2 06	3 29	5 15	7 20	9 09	10 51	12 30

(*) Այս կառախումբը 1900 Մարտ 19էն պիտի սկսի երթեւեկելու։
(**) Այս կառախումբը մինչեւ 18 Մարտ 1900 պիտի երթեւեկէ։

ԵՐԹ — ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ — ԴԱՐՁ

կառմ. թիւ	34	36
ԿԱՅԱՐԱՆ	Ապ.և ժմ.	Ապ.և ժմ.
	Առ.	Երեկ.
ՔԱՄՈՒՐՋԷՆ	12 20	8 07
Հայտար Փաշա ժմ.	12 45	8 32
մկն.	1 10	8 47
Գըզըլ Թոփրագ	— —	8 57
Ֆէն. քէօշէսի	1 21	9 02
Կէօզ թէփէ	— —	9 08
Էրէն քէօյ	1 31	9 13
Պօսթանճը	1 40	9 24
Մալթէբէ	1 51	9 38
Գարթալ	2 05	9 54
Պէնտիք ժմ.	2 15	10 05
մկն.	2 23	10 16
Թուզլա	2 45	10 41
Կէպզէ	3 06	11 07
Տիլ Իսքէլէսի	3 28	11 33
Թավշանճըլ	3 38	11 44
Հէրէքէ	3 56	12 05
Եարըմճա	4 6	12 25
Թիւթիւն Չիֆթլիք	4 29	12 41
Տէրինճէ	4 40	12 56
ԻԶՄԻՏ ժմ.	4 53	1 12
մկն.	5 13	
Պէօյիւք Տէրպէնտ	5 50	
Սափանճա	6 20	
Համամլըք	6 46	
Կէյվէ	7 36	
Աք Հիսար	8 01	
Մէքէճէ	8 37	
Լէֆքէ	9 06	
Վէզիր խան	9 43	
Պիլէճիք ժմ.	10 24	
մկն.	10 34	
Գարաքէօյ	11 46	
Պօզէիւք	12 29	
Ին Էօնիւ	1 17	
Չուգուր Հիսար	1 48	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ժմ. երեկ.	2 28	
կառ. թիւ 122	Առ.	
Էսկի Շէհիր մկն.	12 20	
Աք Պունար	1 06	
Ալըքէօյ	1 48	
Պէյլիք Ախըր	2 34	
Սարըքէօյ	3 44	
Պէչէր	4 38	
Սաղլըճէր	5 20	
Պէյլիք Քէօփրիւ	5 58	
Պօլաթլը	6 50	
Մալըքէօյ	8 10	
Եէնիճէքէօյ	9 10	
ԷՆԿԻՒՐԻ ժմ.	10 —	
	Երեկ.	

կառմ. թիւ	121	31
ԿԱՅԱՐԱՆ	Ապ.և ժմ.	Ապ.և ժմ.
	Առ.	
ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ մկն.	1 35	
Եէնիճէքէօյ	2 27	
Մալըքէօյ	3 35	
Պօլաթլը	5	
Պէյլիք Քէօփրիւ	5 49	
Սաղլըճէր	6 19	
Պէչէր	7 01	
Սարըքէօյ	8 02	
Պէյլիք Ախըր	9 07	
Ալըքէօյ	10 01	
Աք Պունար	10 36	
Էսկիշէհիր ժմ. երեկ.	11 20	
կառ. թիւ 33	Առ.	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ մկ.	11	
Չուգուր Հիսար	11 39	
Ին Էօնիւ	12 13	
Պօզէիւք	12 47	
Գարաքէօյ	1 21	
ՊԻԼԷՃԻՔ ժմ.	2 11	
մկն.	2 21	
Վէզիր խան	2 58	
Լէֆքէ	3 37	
Մէքէճէ	4 13	
Աք Հիսար	4 40	
Կէյվէ	5 05	
Համամլըք	6 01	
Սափանճա	6 19	
Պէօյիւք Տէրպէնտ	6 47	
ԻԶՄԻՏ ժմ.	7 24	Առ.
մկն.	7 44	12
Տէրինճէ	8 00	12 23
Թիւթիւն Չիֆթլիք	8 10	12 31
Եարըմճա	8 22	12 50
Հէրէքէ	8 48	1 22
Թավշանճըլ	8 58	1 36
Տիլ Իսքէլէսի	9 08	1 48
Կէպզէ	9 38	2 24
Թուզլա	9 56	2 46
Պէնտիք ժմ.	10 15	3 10
մկն.	10 25	3 20
Գարթալ	10 42	3 32
Մալթէբէ	11 02	3 48
Պօսթանճը	11 17	4 02
Էրէնքէօյ	11 30	4 16
Կէօզ թէփէ	— —	4 20
Ֆէնէր քէօշէսի	11 41	4 25
Գըզըլ Թոփրագ	— —	4 29
ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ժմ.	11 50	4 37
մկն.	12 05	4 50
ՔԱՄՈՒՐՋ շոգ. ժմ.	12 30	5 15
	Երեկ.	

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

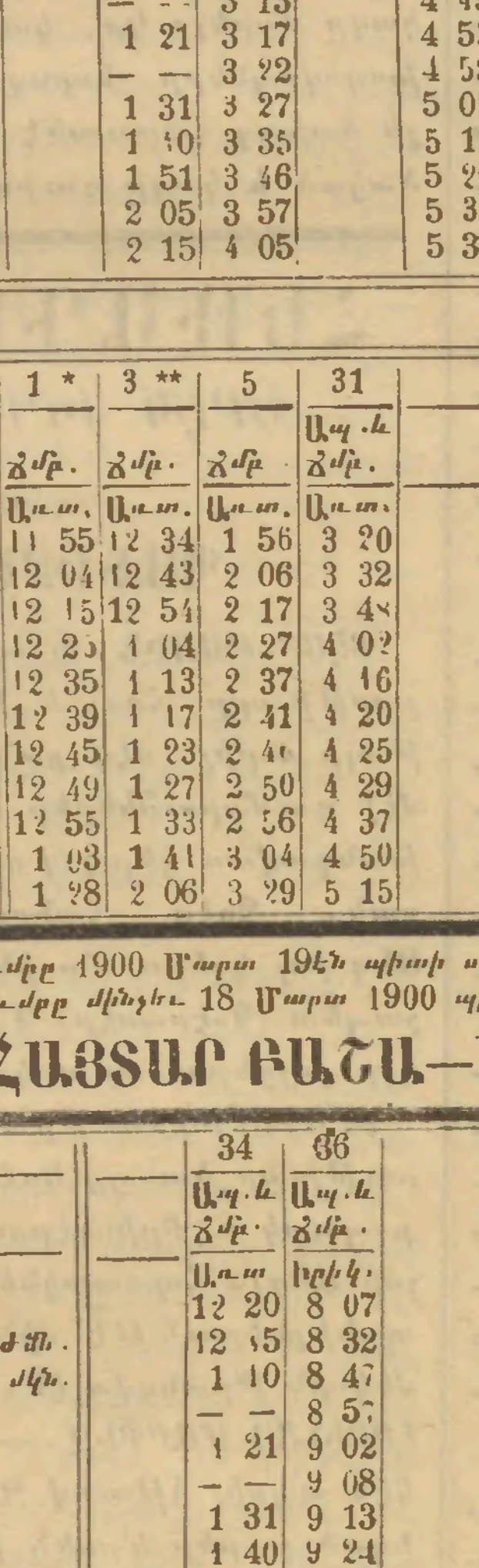
ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ	222 Ապ.և ժմ.	ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ	221 Ապ.և ժմ.
	Առ.		Առ.
ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ մկ.	10 25	ՔՈՆԻԱ մկն.	10 30
Պէօզճէ Պըրըք	11 07	Պունար Պաշը	11 18
Սապուն. Պունար	12 05	Մէյտան	12 23
Ալայունտ	12 59	Սէրայ Ինի	1 01
Չէօքիւրլէր	1 41	Գատըն Խանը	1 43
Տէօյէր	2 37	Ըլղըն	2 35
Իհսանիյէ	3 06	Չավուշլը	3 07
Համամ՝	3 30	Ալկըր քէօյ	3 45
Ղազլըկ. Համամ	3 44	Աք Շէհիր	4 23
Աֆիոն Գարահի.	4 31	Եասըրան	4 45
Պէօյիւք Չօլ.	5 11	Խոճագըլ	5 12
Չօլ	6 04	Չօլ	6 03
Խոճագըլ	6 53	Պէօյ. Չօլ.	6 50
Եասըրան	7 17	Աֆիոն Գարահի.	7 43
Աք Շէհիր	7 46	Ղազլըկ. Համ.	8 14
Ալկըր քէօյ	8 18	Համամ	8 23
Չավուշլը	9	Իհսանիյէ	8 50
Ըլղըն	9 38	Տէօյէր	9 32
Գատըն Խանը	10 2?	Չէօքիւրլէր	10 24
Սէրայ Ինի	11 18	Ալայունտ	11 07
Մէյտան	11 50	Սապ. Պունար	12 03
Պունար Պաշը	12 52	Պէօզճէ Պըրգ	12 45
ՔՈՆԻԱ ժմ.	1 30	ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ժմ.	1 25
	Երեկ.		Երեկ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏ—ՔԵՕԹԱՀԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ կառ. թիւ	322	324
	առ.	երեկոյ
Ալայունտ մեկ.	1 05	11 15
Քէօթահիա ժմ.	1 25	11 35
ԴԱՐՁ	3	323
	առ.	երեկոյ
Քէօթահիա մկ.	12 10	10 15
Ալայունտ ժմ.	12 30	10 35

ՀԱՄԻՏԻԷ-ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ	426
	երեկոյ
Համիտիէ մեկ.	7 01
Ատափազար ժմ.	7 22
ԴԱՐՁ	425
	առ.
Ատափազար մկ.	5 25
Համիտիէ ժմ.	5 46

ՀԱՅԵՐԷՆ ՋԵՐՄԱՉԱՓ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՍՏԻՃԱՆ ՃԻՇԴ ԵՒ ԶԳԱՅՈՒՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Այս Հայերէն ջերմաչափը, որ մասնաւոր խնամով պատրաստած է Վէննան էֆ. Գասապեան, մայրաքաղաքիս ամենէն հին և պատուաւոր դեղավաճառը, շատ տեսակներու բաժնուած ըլլալով, այլ և այլ գներով կը ծախուի, Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գարու թիւ 7 Գասապեան դեղավաճառատունը։

Հեղինակը այս ջերմաչափը ճոխ ծանօթութեամբ պատրաստած է։ Այս նորահնար ջերմաչափը անոր համար ճիշդ է, որ սնդիկ պարունակող ապակեայ խողովակին ներքին մասն ու արտաքին ստորաբաժանումները վերջին աստիճան համաձայն են իրարու և անոնց ճշդութիւնը վաւերացուած է Բարիզի ու Պերլինի օդերեւութաբանական հաստատութիւններէն։ Գիներն հետեւեալներն են։

Ծանօթագրուած՝ մետաղեայ 20—25 ղշ.
» տախտակեայ 12—14—16—18 »

Գասապեան դեղավաճառատան մէջ կը ծախուին մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ, ամէն կարգի բժշկական և քիմիական գծղեր, անգլիական, ֆրանսական, ու իտալական պատրաստ դեղերու, հանքային ջուրերու, ընտիր քսնեաքներու և հին ու կազդուրիչ գինիներու ամէն տեսակները. Զատ ձկան իւղեր, լաստիքներ և բժշկական ու վիրաբուժական գործիքներու ճոխ հաւաքածոյներ, ևն. ևն.։ Գաւառական յանձնարարութիւններու փոխարժէքն ու ճամբու ծախքը պէտք է կանխիկ ղրկել։

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԱՌԻԹՈՎ

Ցարգոյ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ գրատունը, Զագմագճըլար թիւ 50, ուր աղօթագրքերու զանազան տեսակները, գեղեցիկ ու ճոխ կազմերով և կաշեկազմ, թաւշապատ ևլն. մասնաւորապէս նուէրի համար պատրաստուած, կը վաճառուին դիւրամատչելի գիներով։ Միշտ պատուէրները ամէն կազմերով միշտ պատրաստ ունինք։

Մասնաւորապէս դպիրներու համար Երգեցող. Արեւագալի կը ծախուի 20 փարայի։ 10—3

ԱԶԴ

Դեղարանի մը համար արհեստին վարժ և հմուտ վարիչի մը պէտք կայ։

Փափաքողները պէտք է դիմեն Սարաֆեան դեղարան, Գատըգիւղ, Մօտա ճամբէ։

Գոհացուցիչ պայման։ 10—10

ՇԹԱՅՆ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Շթայն վաճառատունը, որ երկար ժամանակէ ի վեր Պոլսոյ մէջ նշանաւոր եղած է նուրբ և վերջին նորաձեւութեան համաձայն հագուստ վաճառելով, Զատկի առթիւ ի Նորոյ բերել տուած է արանց, կանանց և տղայոց համար գեղեցիկ հագուստներ, զորս կը վաճառէ շատ աժան գիներով։ Ուստի ամէն անոնք որ կը դիմեն իր մեծ վաճառատուները. Ղալաթիա, Գարաքէօյ թիւ 20, և Պոլիս, Պաղչէգաբու թիւ 61, մեծապէս գոհ պիտի մնան։ 15—4

ՉԱՐՇՈՒՒ ՔԷՊԻՐ

Զատըրճըլար ճատտէսինտէ [ձ/դ] իչարէթլի տիւքքեան՝ գըլվէթը մուխամմինէսի 14000, միւզայէտէ պէտէլի 9600։ Չարշուի քէպիրին մէվագըի մուխթէլիֆէսինտէ վագը օլուպ, գօմիսիոնը մախսուսընճա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթը թէգարրիւր իտէն տիւքքեանլարտան 61 կիւն միւզայէտէ միւտտէթինին խիթամընտա մէզպիւր, սօն բէյտէ գալըրշ օլան պիր ատէտ տիւքքեանըն պէտէլի միւզայէտէսինտէ փի 12 մարտ սէնէ 316 թարիխինտէն 2 նիսան սէնէ 316 թարիխինէ գատար իւչ հաֆթա գարֆընտա իւզատէ պէշ գամմըն գապուլիյէ օ միւտտէթին տախի խիթամընտա իհալէի գաթիյէսի իճրա օլընմագ վէ անտէն սօնրա թէֆվիզը իրատէի ալիյէսինին թալիգինէ գատար տա իւզատէ օն գամմ գապուլ իտիլմէք իւզրէ գուհուր իտէճէք թալիպլէրին Չարշուի մէզքիւրտէ Սորգուճճու խանընտաքի էմլաք միւնտամիրլէրինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ բէյ ազչէլէրինի թիճարէթ վէ Նաֆիա նեզարեթի ճէլիլէսի տախիլինտէքի Չարշուի քէպիր թամիրաթ գոմիսիոնը սանտըղընա թէսլիմ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 6—3

ՏՔԴ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՆԷՆ

Հիւանդ կ'ընդունի իր տունը (Բերա Էլէնի փողոց թիւ 5) ամէն օր կէս օրէ վերջ։

Կէս օրէն առաջ կը գտնուի Պոլիս, Պահճէ Գարու Մէրհամէթճեան դեղարանը, ուր՝ Երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիապէս կը խնամէ իրեն դիմող հիւանդները։ Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ և կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ մեծ խնամքով։ 15—15

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

Բարակ և ընտիր սիկառի թուղթ գործածել փափաքողներուն կը յանձնարարուի Չավուշ Օղլուի գործարանին սիկառի թուղթը, որ խարիսխ նշանը կը կրէ։

Այս սիկառի թուղթը շատ տարիէ ի վեր մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալուն համար, անոր բազմաթիւ կեղծերը ելած են։ Ուստի բուն իսկ Չավուշ Օղլուի թուղթը ասոնցմէ զանազանելու համար, խարիսխի նշանը կըրող թուղթերուն ամէն մէկ թերթին վրայ՝ առանց մելանի և կնիքի ձեւով այդ նշանը, և Թուրքերէն լեզուով «Չավուշ Օղլու» գրուած պէտք է ըլլայ։ Դարձեալ «Սթանպօլ» անուն սիկառի թուղթերը՝ պէտք է դիտել թէ «Չավուշ Օղլու» անունը և երկու սև նշան կը կրե՞ն։ 78—13

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (134)

Ժ. ՄԱԹԷՅ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

—Պարզապէս սա թէ, ըսաւ Բրէնպորն, իւր ճերմակեղէններն այս գեղին մէ՞ջ լուալ կուտար, ո՞վ էր իւր լուացարարուհին։

—Մինակ ա՞յդ է իմանալ ուզածնիդ։

—Այո՛։

—Ուղղակի վրան կ'իյնաք. պարոններ։ Ես կը լուայի խեղճին ճերմակեղէնները։

—Շատ լաւ, ըսաւ Բրէնպորն ձեռքերը շփելով։ Թերեւս կրնաք արդարութիւնը լուսաւորելու նպաստել։ Ես ապահովութեան պաշտօնատար եմ։

Տիկին Մարթօա՝ աչքերը խոշոր բանալով Բրէնպորնի նայեցաւ։

—Եթէ կարենայի ոճիրը գործող աւազակները ձեռք ձգել տալու օգնել, հաւատացէք, պարո՛ն, երջանիկ կը համարէի զիս։ Ա՜հ, թշուառականները...կը յուսամ որ կը գլխատուին... և ես պիտի երթամ տեսնելու։ Այն օրը պիտի գոցեմ խանութս, և արձակուրդ տամ գործաւորուհիներուս։

Բրէնպորն մտիկ ըրաւ հանդարտութեամբ, և յետոյ հարցուց։

—Կ'երթայի՞ք ժիւսթին Պօնֆօայի տունը։

—Օ՜, ո՛չ։ Անոր տունը չէին մտներ այսպէս...։ Վերջին աստիճան ծածկասէր էր։ Անգամ մը միայն մտայ իր տունը... երեք տարիէ չափ կայ։

—Ճերմակեղէններն ո՞վ կը բերէր կը տանէր։

—Ինքը։

—Չէ՞ք գիտեր ի՛նչպէս մարդիկ կ'ընդունէր իւր տունը։

—Այսինքն երբեք տեսած չեմ... բայց բարձր դասակարգէ մարդիկ պէտք էին ըլլալ. ճերմակեղէններէն յայտնի էր։

—Դուք խելացի կին մ'էք, տիկի՛ն Մարթօա. ի՞նչ մասնաւորութիւն ունէին այդ ճերմակեղէնները։

—Նախ Նրբութիւն, յետոյ բանուած թուանշաններ....։

—Սկզբնատառեր անշուշտ։ Չէ՞ք յիշեր անոնց մէկ երկուքը։

—Իրաւ որ չեմ յիշեր։ Կը հասկընաք հարկաւ որ աչքի չեն զարներ շատ։

—Իրաւ է։ Բայց ժիւսթին Պօնֆօա տետրակ մը կամ տումար մը չունէ՞ր։

—Անշուշտ։

—Ձեր քո՞վն էր։

—Այո՛...բայց կարծեմ թէ վերջին անգամ գալուն, առաւ տարաւ...։ Սակայն բան մը չէք կրնար իմանալ անկէ։ Միայն բերուած տարուած ճերմակեղէններուն անուններն ու թիւերը կը գրուէին մէջը. այնչափ չապիկ, այնչափ ծածկոյթ, այնչափ թաշկինակ, ևն.։

—Աղէկ գիտէ՞ք այդ տումարն իրեն տուած ըլլալնիդ։

—Կը կարծեմ, բայց ստուգեմ։

Եւ դուռը բանալով՝

—Ժիւլի՜է՛թ, կանչեց։

—Հրամմեցէք. տիկի՛ն, պատասխանեց ձայն մը։

—Պօնֆօայի տետրակը մեր քո՞վն է։

—Այո՛ տիկի՛ն, հոս է։ Մոռցաւ առնելու...։

—Բերէք ինծի։

Վայրկեան մը չանցած, ժիւլիէթ բերաւ տետրակը։

Բրէնպորն արագ նայուածք մը նետեց անոր վրայ, յետոյ գրպանը խոթեց։

—Չէ՞ք կրնար ուրիշ տեղեկութիւն մը տալ ինծի, հարցուց տիկին Մարթօայի։

Լուացարարուհին մտածել սկսաւ։

—Կեցի՛ք, գոչեց յանկարծ ճակատին զարնելով։

—Ի՞նչ կայ։

—Ասկէ երկու ամիսի չափ առաջ՝ կնկան չապիկ մը լուացեր տուեր էի իրեն... բայց վրան արատ մը մնացած ըլլալով՝ ժիւսթին նորէն ինծի բերաւ որ նորէն լուամ։ Այն չապիկը ետքը մոռցուելով հոս մնացած է... կը յիշեմ։ Կ'ուզէ՞ք տեսնել։

—Ինչպէս չեմ ուզեր։

Բրէնպորնի մանր աչերէն փայլակ մը ցայտեցաւ։

Տիկին Մարթօա վազեց դարան մը բացաւ, և քանի մ'երկվայրկեան խուզարկելով, արդուկած չապիկ մը գըտաւ բերաւ։

Բրէնպորն մէկէն առաւ զայն կնկանը ձեռքէն։

Նուրբ պաթիսդէ չապիկ մ'էր, գրեթէ թափանցիկ, վիզն և ուսերը բաց և տանթելներով պճնազարդ։

(Շարունակելի)